

Presidenti Bajram Begaj dekreton “gjeneralmajor” Arben Kingjin, SHSHHPFA

Presidenti i Republikës së Shqipërisë sh. t. z. Bajram Begaj, në mbështetje të nenit 92, shkronja “d”, e nenit 93 të Kushtetutës, si dhe të pikës 3, shkronja “b”, të nenit 9 të ligjit nr. 64/2014, “Për pushtetet dhe

autoritetet e drejtimit e të komandimit të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, me propozim të Kryeministrit, ka dekretuar mesditën e sotme dhënien e gradës madhore “gjeneralmajor”...

faqe 2

Ministri Peleshi nënshkruan Memorandumin e Mirëkuptimit në fushën e Mbrojtjes dhe të Sigurisë

faqe 3

ASNI, 92 vite shërbim ‘inteligjent’ i Forcave të Armatosura

Krijimi i Shërbimit apo Armës së Ndërlidhjes vite më parë përbën një moment të rëndësishëm në një nga shërbimet me rëndësi të veçantë në funksionimin, por në radhë të parë për komandimin e strukturave ushtarake të Forcave tona të Armatosura. Zanafilla e krijimit të kësaj agjencie daton, më 30 qershor 1931, me krijimin e dy kompanive të ndërlidhjes dhe një kompani telegrafiste. Pas gjithë këtyre viteve shërbim ndërlidhje, sot ASNI është në gjendje të sigurojë dhe të mbështesë me sisteme komunikimi...

Faqe 5

Shkolla e Trupës në procesin e arsimimit dhe trajnimit të personelit ushtarak në vite

QAPU, roli, kontributi dhe vizioni për trajnimin e personelit ushtarak në FA “Bijtë e Nënës Shqipëri bëhen bashkë në Bunavi!”, vargje drithëruese që dëgjohen fuqishëm nga garnizoni i Bunavisë, dhe më tej kënga vazhdon “Betohe për Flamur, stërviten dhe s’lodhen kurrë”, vargjet e kësaj kënge përfshinë gjithë dinamikën e këtij garnizoni. “Ne gjithmonë do t’u nderojmë ku do vemë... ku do shkojmë, si kujtimin e rinisë, shkolla e parë e ushtrisë...”, këngë apo betim ushtarak është premtimi më domethënës i rekruteve të cilët premtojnë të jenë të aftë të shërbejnë me dinjitet...

Faqe 6

Prigozhin, një mercenar i dehur

Mercenarët, siç i kam analizuar në një shkrim të fillim-marsit 2023, “Mercenarët, e ardhmja apo e shkuara e luftës”, janë ushtarë për para, ose “pata të egra” që shtegtojnë atje ku ka gjak, luftëra dhe konflikte në shkëmbim të parasë. Historia i njeh rastet kur “të punësuarit”, që janë mercenarët ngrihen dhe rebelohen, kundër punëdhënësve të tyre, ose nga pakënaqësia e trajtimit ose nga egoja dhe “dehja” që ata fitojnë gjatë betejave. Paraja dhe plaça e luftës jo gjithmonë i mjafton atyre dhe kështu ata synojnë pushtetin politik. Mercenarët janë vrasësit me pagesë...

Faqe 10

Presidenti Bajram Begaj dekreton “gjeneralmajor” Arben Kingjin, SHSHPFA

Presidenti i Republikës së Shqipërisë sh. t. z. Bajram Begaj, në mbështetje të nenit 92, shkronja “d”, e nenit 93 të Kushtetutës, si dhe të pikës 3, shkronja “b”, të nenit 9 të ligjit nr. 64/2014, “Për pushtetet dhe autoritetet e drejtimit e të komandimit të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, me propozim të Kryeministrit, ka dekretuar mesditën e sotme dhënien e gradës madhore “gjeneralmajor” për shefin e Shtabit të Përgjithshëm të FARSH-së, gjeneral brigade Arben Kingji.

Me këtë rast Ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi uroi gjeneralmajor Kingjin: Një vlerësim i merituar për përkushtimin dhe kontributin e pakursyer.

Gjeneralmajor Arben Kingji, në ceremoninë e përcjelljes së ekipit të Policisë Ushtarake në misionin e Forcës Shumëkombëshe dhe Vëzhguese në Sinai, Egjipt

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneralmajor Arben Kingji mori pjesë në ceremoninë e përcjelljes së ekipit të Policisë Ushtarake në misionin e Forcës Shumëkombëshe dhe Vëzhguese në Sinai, Egjipt.

Në ceremoni ishin të pranishëm gjithashtu edhe zëvendëshefi i Shtabit të Përgjithshëm, gjeneralmajor Manushaqe Shehu, komandanti i Policisë Ushtarake, kolonel Shkëlqim Çela, drejtorë drejtorish në MM dhe SHP, etj.

Në përshëndetjen e tij në këtë ceremoni, gjeneralmajor Kingji u shpreh ndër të tjera se: “Angazhimet në misionet e ndryshme jashtë vendit aktualisht vazhdojnë të ngelen një nga detyrat tona më të rëndësishme. Me nisjen e këtij ekipi të Policisë Ushtarake në misionin e Forcës Shumëkombëshe dhe Vëzhguese në Sinai, Egjipt, Policia Ushtarake dhe Forcat tona të Armatosura zgjerojnë gjeografinë e angazhimeve dhe kontributeve tona në botë...”.

Më tej, gjatë përshëndetjes së tij SHSHPFA, gjeneralmajor Arben Kingji pasi vlerësoi faktin që FARSH merr pjesë për herë të parë në një mision me rëndësi kritike dhe në një angazhim të suksesshëm të SHBA-së për stabilitetin rajonal në Lindjen e Mesme që prej 40 vitesh, u shpreh besimplotë që ekipi i Policisë Ushtarake do të tregojë përgjegjshmëri dhe profesionalizëm, si në të gjitha misionet që FARSH-të janë angazhuar. “Në kushtet kur ky është edhe efektivi ynë i parë që angazhohet në këtë mision në një rajon vazhdimisht të nxehtë dhe delikat, sikurse është Lindja e Mesme, emri, profili dhe gjurmët që do të lini ju, do të jenë baza dhe avantazhet e grupeve pasardhëse që do të shërbejnë atje. Unë kam besim të plotë tek përgjegjshmëria, përkushtimi dhe ambicia juaj, se si gjithmonë dhe si të gjithë efektivet tanë të angazhuar kudo në misionet jashtë vendit, do ta kryeni këtë shërbim me faqe të bardhë, do të na nderoni dhe do të jeni shembull për ekipin e radhës...”, - u shpreh ndër të

tjera gjeneralmajor Arben Kingji.

Misioni i Sinait është një forcë civilo-ushtarake e përbërë nga tre (13) shtete nën lidhshmëri amerikane dhe është me rëndësi kritike dhe një angazhim i suksesshëm

i SHBA-së për stabilitetin rajonal në Lindjen e Mesme që prej 40 vitesh dhe mbikëqyr dhe siguron zbatimin e dispozitave të sigurisë të Traktatit të Paqes Egjiptiano-Izraelit të vitit 1979.

Përfundoi faza e parë e kursit për ekspertët shqiptarë të Mbrojtjes Civile

Në kuadër të projektit “Krijimi i Qendrës Operative Kombëtare për Emergjencat Civile të Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile Shqiptare”, financuar nga Agjencia Italiane e Bashkëpunimit për Zhvillim, për një shumë prej 1.2 milionë eurosh, u zhvillua kursi për Operatorët Shqiptarë të Mbrojtjes Civile, në bashkëpunim dhe koordinim me Departamentin e Mbrojtjes Civile të Kryesisë së Këshillit të Ministrave të Italisë dhe me Mbrojtjen Civile të Toskanës/zyrtetit metropolitan të Firences.

Trajnimit të realizuar përmes pesë moduleve teorike, në të cilat morën pjesë 24 operatorë të Sallës Operative të Emergjencave Civile dhe stafi i Bashkisë së Tiranës, iu shtua dhe një ushtrim praktik që synonte përsosjen e reagimit të Mbrojtjes Civile Shqiptare pas ngjarjeve katastrofike, për menaxhimin e llojeve të ndryshme të emergjencave (përmbajtje, zjarre, tërmete, etj.). Pjesa e dytë e kursit do të zhvillohet në Itali, pranë Departamentit të Mbrojtjes Civile të Kryesisë Italiane të Këshillit të Ministrave dhe Mbrojtjes Civile të Toskanës/zyrtetit metropolitan të Firences.

Nisur nga shtimi i ngjarjeve katastrofike të viteve të fundit, programi përputhet plotësisht me një prioritet gjithnjë në rritje të qeverisë shqiptare, si në nivel qendror ashtu edhe në atë vendor: emergjencat civile.

Kurset synojnë të përfshijnë, në mënyrë të strukturuar, të qëndrueshme dhe proaktive, njohuritë italiane të Mbrojtjes Civile, si një model ekselence i njohur ndërkombëtarisht.

Ministri Peleshi nënshkruan Memorandumin e Mirëkuptimit në fushën e Mbrojtjes dhe të Sigurisë

Ministri i Mbrojtjes, zoti Niko Peleshi zhvilloi një vizitë zyrtare në Izrael. Z. Peleshi u prit me një ceremoni zyrtare në Ministrinë e Mbrojtjes të Izraelit nga homologu i tij, zoti Yoav Gallant.

Ministrat e Mbrojtjes nënshkruan Memorandumin e ri të Mirëkuptimit në fushën e Sigurisë dhe të Mbrojtjes, marrëveshje e nivelit të lartë që krijon një bazë solide ligjore për bashkëpunimin në fushën e sigurisë, mbrojtjes, teknologjisë ushtarake, trajnimeve dhe shkëmbimit të informacionit.

Zgjerimi dhe intensifikimi i bashkëpunimit, që është kornizuar në çdo dispozitë të marrëveshjes së re do të reflektojë marrëdhëniet e shkëlqyera historike dhe diplomatike si dhe vlerësimin reciprok që populli hebre dhe ai shqiptar kanë për njëri-tjetrin. Bëhet fjalë për një draft të negociuar prej disa muajsh nga stafet respektive me qëllimin dhe dëshirën e mirë për të nisur, një epokë të re bashkëpunimi në fushën e Mbrojtjes dhe të Sigurisë.

Dy ministrat biseduan në lidhje me zhvillimet më të reja në fushën e Mbrojtjes dhe të Sigurisë në Ballkanin Perëndimor, Lindjen e Mesme si dhe në Ukrainë.

Zoti Peleshi rikonfirmoi vullnetin e Ministrisë së Mbrojtjes dhe të qeverisë shqiptare për intensifikimin e bashkëpunimit me Izraelin në fushën e Mbrojtjes në mënyrë të veçantë në sigurinë kibernetike, industrinë e mbrojtjes dhe shkëmbimin e informacionit.

Ministri i Mbrojtjes theksoi se qëndrimi i Shqipërisë për Lindjen e Mesme vijon të jetë ai për një rajon në paqe dhe në stabilitet, me një dialog të qëndrueshëm ndërmjet faktorëve, por theksoi se nuk ka asnjë tolerancë për aktet terroriste kundër shtetit të Izraelit dhe popullit të tij, pasi terrori dhe dhuna kundër një populli nuk mund të tolerohet dhe të justifikohet.

Vëmendje të veçantë gjatë diskutimeve mori situata në Ballkanin Perëndimor. Zoti Peleshi vlerësoi

Ministrat e Mbrojtjes nënshkruan Memorandumin e ri të Mirëkuptimit në fushën e Sigurisë dhe të Mbrojtjes, marrëveshje e nivelit të lartë që krijon një bazë solide ligjore për bashkëpunimin në fushën e sigurisë, mbrojtjes, teknologjisë ushtarake, trajnimeve dhe shkëmbimit të informacionit.

mbështetjen që Izraeli i jep Republikës së Kosovës, njohjen e pavarësisë së saj dhe ftoi Zotin Gallant për një lobim më të fuqishëm për shtimin e njohjeve ndër-

mjet vendeve që janë ende skeptike.

Vizita e ministrit të Mbrojtjes në Izrael vijoi me z. Yuli Edeistein, Kryetar i Komisionit Parlamentar për Politikën e Jashtme dhe Mbrojtjen, i cili rikonfirmoi vullnetin e plotë për të avancuar marrëdhëniet mes dy vendeve. Izraeli është një aleat dhe partner i rëndësishëm në mbrojtje dhe siguri si dhe një anëtar aktiv i Dialogut Mesdhetar të NATO-s.

Një pjesë e rëndësishme e takimeve të ministrit Peleshi ishte dhe ai me z. Gaby Portnoy (Big Gen ret.), Drejtor i Përgjithshëm i Drejtorisë Kombëtare Kibernetike të Izraelit, i cili u shpreh se ishin të interesuar të intensifikonin bashkëpunimin për sigurinë kibernetike, përmes sistemit të të dhënave, ngritjen e kapaciteteve kombëtare si dhe në fushën e mbrojtjes.

Gjeneral brigade Ilir Xhebexhia pret Atashetë Ushtarakë Amerikanë

Komandanti i Forcës Tokësore, gjeneral brigade Ilir Xhebexhia priti në një vizitë njohëse Atashetë Ushtarakë Amerikanë, nënkolonel David Millner dhe nënkolonel Eric Cote. Gjeneral Xhebexhia uroi nënkolonelin Eric

Cote për detyrën e re dhe theksoi që bashkëpunimi i shkëlqyer me SHBA-të do të vijojë dhe të thellohet edhe më shumë për të rritur kapacitetet operacionale dhe bashkëpunuese në të ardhmen.

Përfundoi me sukses stërvitja "KFOR-23" në Hohenfels, Gjermani.

Efektivët e batalionit të dytë të këmbësorisë vijojnë me sukses stërvitjen "Arcade Ledger" në Paderborn, Gjermani. Stërvitja zhvillohet në kuadër të "VJTF 24".

Komanda Mbështetëse vizitohet nga delegacioni i Qendrës Ndërkombëtare të Kërkim - Shpëtimit në Kosovë

Në kuadër të bashkëpunimit ushtarak ndërmjet Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë dhe Forcave të Sigurisë së Republikës së Kosovës, një delegacion i Qendrës Ndërkombëtare të Kërkim - Shpëtimit, kryesuar nga drejtori i kësaj qendre, kolonel në rezervë John Doone, kreu një vizitë për shkëmbim eksperience në Komandën Mbështetëse dhe repartet e saj të varësisë.

Gjatë vizitës ata u pritën nga komandanti i Komandës Mbështetëse, gjeneral brigade Ferdinand Dimo.

Në këtë takim u diskutua për bashkëpunimin e deritanishëm midis dy institucioneve si dhe fushat e mundshme të bashkëpunimit për të ardhmen. Më pas, në drejtimin e shefit të Shtabit të KM-së, kolonel Arben Dhuli, delegacioni u prezantua me një briefing mbi misionin dhe detyrat e KM-së.

Delegacioni vijoi vizitën në Shkollën e Trupës së KM.

Në Bazën e Mbështetjes së Emergjencave Civile, delegacioni u njoh me detyrat që kryen ky repart në EC si dhe asistoi në një mësim tregues realizuar nga efektivat të ndarë në tre stacione, shuarjes së zjarreve në terren, kërkim nën rrënoja në rast tërmetesh dhe kërkim-shpëtim në terren malor.

Emërohet komandanti i Batalionit të Mbështetjes me Shërbime në Forcën Tokësore, nënkolonel Gazmir Kola. Ceremonia u zhvillua në ambientet e Forcës Tokësore me pjesëmarrjen e komandantit të FT-së, gjeneral brigade Ilir Xhebexhia, Shefit të Shtabit të FT-së, si dhe komandantëve të reparteve vartëse.

Në ambientet e repartit ushtarak 1030 Poshnjë, Berat, u zhvillua ceremonia e përcjelljes së kontingjentit të dytë të FARSH-së, në përbërje të Grup Batalionit të NATO-s në aktivitetin e vigjilencës së përfunduar eVa/eFP në Novo Sello, Bullgari.

Në ceremoninë e organizuar me këtë rast, morën pjesë shefi i Shtabit të Forcës Tokësore, kolonel Beqir Tafili, komandanti i batalionit, kolonel Gëzim Marku, si dhe familjarë të efektivave të kontingjentit paqeruajtës.

Komandanti i Forcës Detare, kundëradmiral Adnand Agastra priti në një takim atashetë ushtarakë të SHBA-së

Komandanti i Forcës Detare, kundëradmiral Adnand Agastra zhvilloi një takim me atashen ushtarak të Shteteve të Bashkuara të Amerikës, kapiten i rangut I David Millner, në kuadër të përfundimit të mandatit të atashut ushtarak rezident në Tiranë. Kundëradmiral Agastra i uroi mirëseardhjen dhe vlerësoi bashkëpunimin e shkëlqyer ushtarak dypalësh midis vendeve në fushën e Sigurisë dhe Mbrojtjes. Gjatë takimit u prezantua atashu i ri ushtarak i SHBA-ve, kapiten i rangut I Eric Cote. Gjithashtu midis dy palëve u diskutua për bashkëpunimin në fushën e arsimimit dhe kontributin e SHBA-ve për arsimimin e personelit të Forcës Detare dhe për planet e modernizimit dhe situatën e Sigurisë Rajonale Detare. Kundëradmiral Agastra i uroi suksese atashut të ri të SHBA-ve dhe shprehu bindje për mbështetjen dhe vijimin e bashkëpunimit në fushën e mbrojtjes.

ASNI, 92 vite shërbim 'inteligjent' i Forcave të Armatosura

Krijimi i Shërbimit apo Armës së Ndërlidhjes vite më parë përbën një moment të rëndësishëm në një nga shërbimet me rëndësi të veçantë në funksionimin, por në radhë të parë për komandimin e strukturave ushtarake të Forcave tona të Armatosura.

Zanafilla e krijimit të kësaj agjencie daton, më 30 qershor 1931, me krijimin e dy kompanive të ndërlidhjes dhe një kompani telegrafiste. Pas gjithë këtyre viteve shërbim ndërlidhje, sot ASNI është në gjendje të sigurojë dhe të mbështesë me sisteme komunikimi dhe informacioni për realizimin e komandim-kontrollit të FA-së në nivel strategjik dhe operacional në të gjitha kohërat si dhe të shkëmbejë informacion me NATO-n, të trajtojë dhe të stërvitë personelin e shërbimit të ndërlidhjes në FA.

Ky shërbim ndër vite ka pësuar ndryshime të njëpasnjëshme, duke pasur dhe vëmendjen e liderëve politik dhe ushtarakë të Forcave të Armatosura. Sot njihet ASNI, e cila planifikon, zhvillon, instalon dhe siguron pajisjet e sistemet kompjuterike dhe të komunikimit të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë.

Ajo siguron përputhshmëri me sistemet e automatizuara të komandimit, kontrollit, komunikimeve dhe ato kompjuterike të NATO-s.

ASNI menaxhon dhe garanton sigurinë e sistemeve të automatizuara të informacionit të FARSH-së. Trajnon personelin e nevojshëm që kërkohet për të përdorur dhe mirëmbajtur sistemet e automatizuara dhe të ndërlidhjes të FARSH-së.

Kjo agjenci është një arterie dhe komponent shumë i rëndësishëm dhe i pa zëvendësueshëm i gjithë përpjekjes që FA-të bëjnë për të mbajtur me nder edhe me dinjitet pozicionin që u takon si pjesë e NATO-s.

Sot kjo strukturë numëron 92 vite aktivitet me sfida dhe arritje. Në Strategjinë e Sigurisë Kombëtare përcaktohet se: “Shqipëria renditet ndër vendet ku zhvillimi i telekomunikacionit, qasja në internet dhe informatizimi i shoqërisë përparon shumë shpejt. Rritja e komunikimit përbën një vlerë të shtuar në zhvillimin ekonomik dhe shoqëror të vendit, por në të njëjtën kohë, ajo e ekspozon atë ndaj rreziqeve të natyrës kibernetike me aktorë shtetërorë dhe jo shtetërorë.

Sulmet kibernetike kanë potencial për të dëmtuar rëndë shkëmbimin e informacionit në institucionet publike, të telekomunikacionit dhe sistemin financiar e bankar, duke shkaktuar edhe ndërprerje të shërbimeve jetike. Asetet dixhitale në rritje janë pjesë integrale e operacioneve ushtarake, ndërkohë, rritja e varësisë së punës nga asetet dixhitale, krijon kërcënime të mjedisit të sigurisë kibernetike.

Me Siguri Kibernetike do të kuptojmë: kushtet në të cilat hapësira kibernetike është e mbrojtur në lidhje me ngjarjet aksidentale ose me vetëdëshje të cilat konsistojnë në marrjen dhe

transferimin e të dhënave, në modifikimin e tyre, shkatërrimin ose bllokimin e paligjshëm të sistemeve të komunikimit e të informacionit, për shkak të masave të papërshtatshme të sigurisë.

Fusha dixhitale e hapësirës kibernetike është fusha e pestë e operacioneve ushtarake në botë, së bashku me ajrin, detin, tokën dhe hapësirën.

Teknologjia e komunikimit dhe e informacionit i mundëson Ministrisë së Mbrojtjes dhe Forcave të Armatosura (MM/FA) efikasitetin në Komandim - Kontroll, mbështetje logjistike dhe shërbime të tjera të cilat janë të mbështetura në sistemet e komunikimit dhe informacionit.

Kjo strategji e promovuar nga MM synon: mbajtjen e një mjedisi operimi elektronik të sigurtë, të qëndrueshëm dhe të besueshëm, i cili mbështet sigurinë në strukturat e MM/FA dhe rrit përfitimet e mjedisit dixhital për to; vendosjen e standardeve për përdorimin e sigurt të hapësirës kibernetike; inkurajimin për një zbatim gjithëpërfshirës; garantimin e sigurisë dhe progresit për strukturat dhe sistemet e ndërlidhjes dhe informacionit (SNI) të MM.

Strategjia e Sigurisë Kibernetike përshkruan sfidat aktuale në çështje të sigurisë të sistemeve të ndërlidhjes dhe informacionit (SNI) dhe pikat kryesore me qëllim për të përballuar këto sfida. Një sërë faktorësh si shpejtësia e zhvillimeve teknologjike, dinamika dhe kompleksiteti i shfrytëzimit të hapësirës kibernetike, e vendosin Ministrinë e Mbrojtjes dhe FA përpara sfidave reale për ngritjen e kapaciteteve për mbrojtjen kibernetike, të shoqëruar me politika, udhëzime, procedura koordinuese e monitoruese. Për rrjedhojë, Strategjia e Mbrojtjes Kibernetike do të rishikohet në përshtatje me këto ndryshime.

Qëllimi kryesor i saj është të sigurojë orientime, koherencë dhe fokus, për një qasje gjithëpërfshirëse, për të zhvilluar kapacitetet ushtarake në hapësirën kibernetike në tre vitet e ardhshme. Ministria e Mbrojtjes përcakton sigurinë kibernetike nëpërmjet masave në lidhje me konfidencialitetin, disponibilitetin

dhe integritetin e informacionit që trajtohet, përpunohet, ruhet, transmetohet dhe komunikohet me mjetet elektronike. Vendosija dhe zbatimi i këtij prioriteti për MM/FA, përcakton nevojën në: Menaxhimin e riskut të hapësirës kibernetike përmes përpjekjeve të vazhdueshme për rritjen e nivelit të trajnimit, sigurimin e informacionit, informimit më të konsoliduar për situatën dhe duke krijuar mjedis të sigurt dhe sisteme të qëndrueshme; Garantimin e integritetit dhe disponibilitetit të sistemeve nëpërmjet bashkëpunimit dhe mbrojtjes kolektive, duke mbajtur pamje operationale të përbashkët; Garantimin e kapaciteteve të integruara, duke bashkëpunuar ngushtë me Komandat e FA-së, Shërbimet dhe Agjencitë për vendosjen e kapaciteteve të reja atje ku ato nevojiten më shumë. Strukturat përkatëse të sistemeve të ndërlidhjes dhe informacionit (SNI) të MM/FA punojnë në mënyrë aktive për të siguruar infrastrukturë të sigurt për këto sisteme, nëpërmjet organizimit, alokimit të burimeve të duhura, kushteve të përgjithshme të mira dhe masa efektive.

Këto struktura integrojnë sigurinë dhe forcat në infrastrukturën e informacionit për të mbrojtur veprimtarinë e MM-së dhe FA-së si dhe të gjithë përdoruesit e këtyre sistemeve. Strategjia e Mbrojtjes Kibernetike do të ketë përputhshmëri me kërkesat që shtrohen vazhdimisht në këtë fushë dhe do të respektojë të gjitha parimet e parashikuara në konventat, marrëveshjet ndërkombëtare, iniciativat që do të ndërmerren, me synimin që të mbrojë dhe parandalojë ndërhyrjen ose dëmet në Sistemet e Ndërlidhjes dhe Informacionit (SNI).

Kjo Strategji do të fokusohet në: • Masa për të adresuar kërcënimet që drejtohen ndaj sistemeve të ndërlidhjes dhe informacionit (SNI) të MM dhe FA. • Masa ndërgjegjësuere për krimin kibernetik. • Masa për të ndërtuar besimin dhe sigurinë në përdorimin e sistemeve të ndërlidhjes dhe informacionit (SNI) të MM dhe FA. • Zhvillimi, rishikimi dhe rifreskimi i politikave, rregullave, udhëzimeve dhe procedurave ekzistuese për të siguruar përputhshmëri me kërkesat aktuale.

Shkolla e Trupës në procesin e arsimimit dhe trajnimit të personelit ushtarak në vite

INTERVISTOI: ANJEZA MUSOLLARI,
Shefe e Sektorit të Botimeve

QAPU, roli, kontributi dhe vizioni për trajnimin e personelit ushtarak në FA

“Bijtë e Nënës Shqipëri bëhen bashkë në Bunavi!”, vargje drithëruese që dëgjojen fuqishëm nga garnizoni i Bunavisë, dhe më tej kënga vazhdon “Betohe për Flamur, stërviten dhe s’lodhen kurrë”, vargjet e kësaj kënge përfshinë gjithë dinamikën e këtij garnizoni.

“Ne gjithmonë do t’u nderojmë ku do vemë... ku do shkojmë, si kujtimin e rinisë, shkolla e parë e ushtrisë...”, këngë apo betim ushtarak është premtimi më domethënës i rekruteve të cilët premtojnë të jenë të aftë të shërbejnë me dinjitet brenda dhe jashtë Shqipërisë.

Me këtë premtim domethënës mbyllet cikli stërvitor në Qendrën e Arsimimit Profesional të Ushtarëve në Bunavi, aktivitetin e së cilës komandanti i saj nënkolonel Bujar Fejzo për lexuesin e shtypit ushtarak do e sjellë si më poshtë.

Nënkolonel Bujar Fejzo, është diplomuar në Akademinë Ushtarake “Skënderbej” në specialitetin “Ndërlidhje”. Prej vitit 1991 e në vijim ka kryer detyra të ndryshme, duke përfshirë komandant toge në kompaninë e Ndërlidhjes Brk. Ersekë, komandant kompanie Ndërlidhje, në Repartin ushtarak nr.1515 Vlorë, më pas karriera e tij ka vijuar në garnizonin e Bunavisë, duke kryer detyra nga niveli i komandantit të togës, komandantit të kompanisë së Ndërlidhjes, komandantit të kompanisë së Shtabit. Në vitin 2003 për një periudhë të shkurtër kohe ka punuar në repartin ushtarak Mbyet, Fier dhe më pas në batalionin e këmbësorisë Poshnje, Berat.

Në nëntor 2003 me aktivizimin e Brigadës së Stërvitjes Bazë Bunavi është rikthyer në këtë repart, duke u caktuar në detyrën e komandantit të kompanisë së parë në batalionin e Dytë. Më tej karriera ushtarake e tij do vazhdojë si shef i Ndërlidhjes në Brigadën e Stërvitjes Bazë Bunavi, zëvendëskomandant në batalionin e parë të Qendrës së Stërvitjes Individuale, shef i Zyrës të Komandantit të Qendrës së Stërvitjes Individuale, shef i Personelit në Shkollën e Trupës, Bunavi, shef i Qendrës së Stërvitjes Individuale në Shkollën e Trupës dhe QSI. Në maj 2019 u emërua në detyrën e shefit të Shtabit në Shkollën e Trupës dhe QSI, detyrë që e kreu deri në muajin mars 2022. Në muajin mars 2022 u emërua në detyrën e Komandantit të Qendrës së Arsimimit Profesional të Ushtarëve. Me kalimin në strukturën e re në tetor 2022 u riemërua në po të njëjtën detyrë, të cilën vijon ta kryejë aktualisht.

Karriera ushtarake e nënkolonelit Bujar Fejzo është e lidhur me repartin ushtarak të Bunavisë, duke dhënë kontribute të rëndësishme dhe të qenësishme në transformimin e këtij reparti të rëndësishëm të FA-së të RSH.

Nënkolonel Bujar Fejzo/Komandant i QAPU

Gjatë kohës që ka punuar në Bunavi është aktivizuar në fushën e ndërlidhjes, stërvitjes, arsimimit dhe personelit, duke kontribuar si pjesë e grupeve të punës në disa procedura dhe manuale si “Manuali i Instruktorit të Stërvitjes”, “Kurrikula e Stërvitjes Individuale”, “Procedura standarde të testimit dhe vlerësimit të detyrave të stërvitjes individuale të ushtarit”, Rregulloren “Për Organizimin dhe Funksionimin e Qendrës së Arsimimit Profesional të Ushtarëve”, Rregulloren e “Vlerësimit të Kursantëve në Qendra Stërvitore të FA-së dhe në QAPU”.

Po kështu, kontribute të rëndësishme ka dhënë edhe gjatë proceseve transformuese të strukturës dhe infrastrukturës që ka pësuar reparti i Bunavisë gjatë këtyre rreth 30 viteve, në mënyrë të veçantë nga viti 2003 deri në vitin 2023. Është vlerësuar me medalje të ndryshme për arritje gjatë karrierës së tij të gjatë ushtarake, duke përfshirë: Medalje e Karrierës, Medalje e komandantit, Medalje e shërbimit.

• Komandant Fejzo, kur ka filluar aktivitetin Qendra?

Qendra e Arsimimit Profesional të Ushtarëve është krijuar në shkurt të vitit 2003 me emërtimin

institucioni ka qenë trajnimi i të rekrutuarve në FA, ku përfshihen kandidatët për ushtarë/detarë por edhe kandidatët për oficerë në disa vite. Qendra e Arsimimit Profesional të Ushtarëve (QAPU) aktualisht është institucioni i vetëm ushtarak, i cili përgatit dhe trajnon të gjithë kontingjentet e kandidatëve për ushtarë/detarë dhe ushtarëve në të dy komponentët e Stërvitjes Individuale, Stërvitjen Individuale Bazë dhe Stërvitjen Individuale të Avancuar.

Në fakt ky repart konsiderohet i “vjetër” për historikun e FA-së të Republikës së Shqipërisë pasi zanafilla e tij është në vitin 1964 dhe prej këtij viti reparti është transformuar në strukturë, infrastrukturë, emërtim, mision dhe sot konsiderohet një repart modern dhe i konsoliduar, duke përmbytur me sukses misionin e ngarkuar.

• Cili është misioni i saj?

QAPU drejton dhe menaxhon zhvillimin dhe vlerësimin e Stërvitjes Individuale Bazë me rekrutët kandidatë për ushtarë/detarë aktivë dhe Stërvitjes Individuale të Avancuar me ushtarët sipas specialiteteve.

• Çfarë transformimesh ka pësuar përgjatë rrugëtimit të saj?

Qendra e Arsimimit Profesional të Ushtarëve, ashtu si dhe Forcat e Armatosura të RSH, përgjatë këtyre viteve i është nënshtruar një procesi transformimi rrënjësor.

Pak histori

Qendra e Arsimimit Profesional të Ushtarëve është e dislokuar në territoret e dy njësive administrative të Bashkisë Vlorë, njësisë administrative Qendër dhe njësisë administrative Shushicë, në koordinatat gjeografike 41°31’10”, 19°30’43”.

Baza e Bunavisë është krijuar në vitin 1964 si Batalion Këmbësorie. Në vitet 1985 - 1990 ka funksionuar si Shkollë Instruksioni për përgatitjen e oficerëve në rezervë. Në vitet 1991-1996 ka funksionuar si Brigadë Këmbësorie. Në vitet 1996-2003 ka funksionuar përsëri si Batalion Këmbësorie, ndërsa në shtator 2003 është krijuar Brigada e Stërvitjes Bazë. Në vitin 2010 është krijuar Qendra e Stërvitjes Individuale dhe nga tetori i vitit 2012 deri në tetor të vitit 2020

ka funksionuar si Shkollë Trupe. Nga tetori i vitit 2020, emërtohet Qendra e Arsimitit Profesional të Ushtarëve, duke vijuar me po këtë emër.

Në rrugën e gjatë që nga krijimi dhe deri në ditët e sotme reparti ka pësuar ndryshime të rëndësishme dhe domethënëse falë përkujdesjes së Qeverisë Shqiptare, Ministrisë së Mbrojtjes, Shtabit të Përgjithshëm, Komandës së Doktrinës dhe Stërvitjes, sot Akademia e Forcave të Armatosura.

Në këtë rrugëtim plot sfida dhe vështirësi padyshim kontribut të qenësishëm kanë dhënë personeli i saj në vite që nga ushtari më i thjeshtë, nënoficerët, punonjësit civil dhe oficerët e të gjitha niveleve.

Gjej rastin të falënderoj dhe shpreh mirënjohjen time për kontributin e dhënë në vite për çdo efektiv të këtij reparti nga niveli më i ulët deri te titullarët e institucionit. Gjithçka kemi sot është falë punës, mundit, djersës, sakrificës, përkushtimit dhe kreativitetit të një numri të konsiderueshëm personash të cilët bënë të mundur që me punën e tyre t’i japin repartit të Bunavisë pamjen dhe emrin e nderuar dhe të respektuar që ka ky repart dhe me modesti themi nga më të mirët e FA-së.

• Çfarë ofron nga pikëpamja e infrastrukturës jetësore, administrative dhe stërvitore, Garnizoni i Bunavisë?

QAPU, në nivel kombëtar, përfaqëson një aset me vlerë, serioze dhe të besueshme, profesionale dhe e aftë të përmbushë detyrimet në përgatitjen e ushtarit profesionist të së ardhmes dhe synon të ofrojë standarde, cilësi, përgatitje bashkëkohore dhe përshtatje me kërkesat e Forcave të Armatosura dhe nevojave të tjera në fushën e mbrojtjes dhe sigurisë.

Bunavia ofron akomodim, ushqim, larje, mjedise çlodhjeje dhe argëtimi, poligone për zhvillim të qitjeve, poligone të stërvitjes taktike, terrene sportive, sheshe dhe rajone stërvitore për çdo temë që zhvillohet, klasa, armatim dhe pajisje luftarake, bazë materiale dhe didaktike për stërvitje, shërbim shëndetësor 24 orë, furnizim me ujë, personel me eksperiencë në zhvillimin e programeve të ushtarit.

Kushtet jetësore

Akomodimi. Kapaciteti i përgjithshëm akomodues 500-600 vetë. 2 godina 3 katëshe të rikonstruara në vitet 2003-2004, dhe një godinë 4 kate (hotel) ndërtuar e re në vitin 2007.

Ushqimi. Në Bunavi funksionojnë kuzhina e gatimit, dhe mensa 2 kate me kapacitet 300 vende, të zgjeruara dhe rikonstruktura në vitin 2007. Gatimi dhe shpërndarja e ushqimit prej vitit 2007

bëhet me kontraktor privat.

Larja. Në garnizon funksionojnë dy kaldaja për larjen e efektivave, me naftë dhe gaz dhe një me panele diellorë, si dhe dushe të mjaftueshëm për larjen e efektivave. Larja e çarçafëve dhe teshave të ushtarëve bëhet me kontraktor privat.

Mjedise çlodhëse dhe kulturore. Në garnizonin Bunavi funksionon biblioteka me një fond të pasur librash dhe revistash artistike dhe gjithë literatura ushtarake e botuar nga FARSH. Gjithashtu, ka salla televizori, terrene sportive (fushë futbollit, minifutbollit, volejbollit, sallë force, mjediset janë të asfaltuara dhe përdoren gjerësisht për vrapim), ku mund të luajnë e të argëtohen dhjetëra kursantë njëkohësisht.

Infrastruktura stërvitore dhe kapacitetet e saj

Poligone për përgatitjen dhe zhvillimin e qitjeve. Në garnizonin Bunavi funksionojnë poligonet e qitjes për zhvillimin e përgatitjes për qitje me armët e këmbësorisë dhe zhvillimin e tyre,

operacioneve mbrojtëse, i operacioneve mësimëse, operacioneve asimetrike (pika e kontrollit, prita, lufta në qendrat e banuara, etj.)

Terrenet e përgatitjes fizike: janë në funksion Brezi i Kalitjes fizike me 12 elementë, vegla gjimnastikore, sheshi i luftimit trup me trup, fusha e futbollit, pista e vrap, kalçeto, fushë basketbolli, volejbollit.

Sheshe dhe rajone stërvitore: Sheshet dhe rajonet stërvitore mundësojnë zhvillimin e programeve të MKK, Xhenios, Topografisë, Ndërlidhjes. Ka dy sheshe të mëdha rreshtimi të asfaltuar, ku zhvillohen në kushte shume të mira temat e përgatitjes rreshtore.

Klasa: Vetëm në godinën e kursit SIA funksionojnë 4 klasa me kapacitet 30 vende dhe, po kaq të tilla janë në godinën e kursit SIB, dy salla me kapacitet 60 vende. Në godinën katërkatëshe janë nga 4 klasa në tre katet e kësaj godine. Në godinën e bibliotekës funksionojnë 2 salla me

• Cila është rëndësia e Stërvitjes Individuale dhe si zhvillohet ajo?

Stërvitja Individuale është stërvitje institucionale dhe është baza e nisjes për nivelet e tjera të stërvitjes që janë ajo e kompaktësimit në nivelet togë, kompani, batalion e më gjerë.

Në këtë lloj stërvitjeje, rekrutëve dhe ushtarëve u kërkohet aftësimi i tyre për të vepruar si individ, në nivel grupi dhe deri në skuadër.

Kursi i Stërvitjes Individuale Bazë (SIB) është kurs selektiv. Certifikimi në SIB përbën kushtin kryesor për të vijuar karrierën ushtarake në përbërje të trupës së ushtarëve të FARSH.

Stërvitja Individuale Bazë zhvillohet në QAPU, Bunavi, ajo zgjat 10 javë (3 javë kalendarike dhe 7 javë stërvitore) gjithsej 53 ditë.

Programi i Stërvitjes Individuale Bazë është i ndarë në 3 periudha: “jeshile”, “blu” e “kuqe”.

Stërvitja e programuar zhvillohet 6 orë në ditë. Programi i stërvitjes gjatë periudhës “jeshile”

të përshtatura për të gjithë qitjet që parashikohen në programet e SIB dhe SIA, si: qitjet me skuadër në mbrojtje dhe qitjet bashkërenduese në sulm. Në poligonet e qitjes realizohen qitjet me granata dore luftarake, qitjet me GHLKT, qitjet me mitraloz të lehtë dhe qitjet me automatik deri 200m. Qitjet natën realizohen në poligonin e qitjes natën. Qitjet me pistoletë realizohen në poligonin themelor. Në interes të përgatitjes së grupeve mësimore janë përshtatur dhjetëra sheshe për përgatitjen për qitje.

Poligone të stërvitjes taktike: Janë përshtatur sipas temave të programit SIA tre poligone taktike (nivel ushtar/skuadër/togë), poligoni i

kabinetet e gjuhës angleze (funksionale) me nga 20 vende, si dhe një kabinet për armët e zjarrit me kapacitet 30 vende.

Armatimi, Teknika dhe Pajisjet luftarake: Në Bunavi mbështet me armatim, pajisje luftarake i gjithë programi stërvitor i SIB dhe SIA-s për specialitetin këmbësori, logjistikë, shëndetësi.

Baza materiale e didaktike për stërvitjen: baza materiale e lëvizshme ekzistuese në Bunavi mbështet pothuajse plotësisht programet e SIB dhe SIA-s për specialitete Këmbësori, MKK, Xhenio, Ndërlidhje, Logjistikë, Polici Ushtarake, Shëndetësi, etj.

zhvillohet në 3 javë kalendarike, nga dita e hënë deri ditën e shtunë pa ndërprerje. Kjo periudhë zgjat 21 ditë kalendarike përfshi edhe ditët e diela, nga ku 18 ditë janë të mirëfillta stërvitore.

Çdo javë është me 6 ditë stërvitore, nga ku përfshihet zhvillimi i stërvitjes së programuar edhe ditën e shtunë.

Ditën e diel planëzohen aktivitete dhe veprimtari të përbashkëta në bazë n/reparti si: stërvitje bashkëvepruese, stërvitje ndreqës, stërvitje përmirësuese, aktivitete dhe veprimtari sportive, tranazhe, veprime të përbashkëta me këngë dhe me hap rreshtor, mësimi i himnit

kombëtar dhe himni i repartit, shkundja e batanijeve dhe nxjerrja e tyre në diell, pastrime të përgjithshme etj.

Gjatë kryerjes së kësaj periudhe stërvitore ndalohet në mënyrë kategorike planëzimi i rekrutëve me leje.

Kohëzgjatja e periudhës “blu” është 18 ditë stërvitore, kurse kohëzgjatja programit të periudhës së “kuqe” është 17 ditë stërvitore, përfshi edhe ditën e ceremonisë së certifikimit dhe të betimit të rekrutëve.

Gjatë këtyre periudhave stërvitore (blu dhe të kuqe), programi i stërvitjes zhvillohet 5 ditë në javë nga e hëna deri të premte, si dhe kursantët mund të planëzohen me leje pranë familjes.

Në fund të çdo periudhe stërvitore kursantët merren në testimin e detyrave nga komisionet testuese sipas urdhrave, procedurave dhe udhëzimeve përkatëse.

• A është niveli dhe performanca e kontingjentit të rekrutëve gati për ushtarë të denjë për të shërbyer në Forcat e Armatosura?

Kam të freskët në kujtesën time ditët e para që erdhën rekrutët këtu në Bunavi, ku konstatoja djem dhe vajza të ndrojtur, pak të ngathët, me qëndrim pasiv dhe me veprime individuale, një pjesë edhe me një fizik jo shumë premtues, disa prej të cilëve nuk i përballuan kërkesat dhe ngarkesën dhe u tërhoqën.

Procesi i transformimit dhe përshtatjes të rekrutëve kandidatë për ushtarë/detarë është sfida jonë dhe ne për këtë gjë jemi përgatitur. Ai është një proces i vështirë, që kërkon lodhje mendore dhe fizike si nga ana e rekrutëve po ashtu edhe personelit trajnues. Stërvitja duhet të vijë graduale, ashtu si vetë procesi transformues, ku dashuria/dëshira dhe përkushtimi për të shërbyer në Forcat e Armatosura duhet të bëhet pjesë dominante e gjithë këtij procesi.

Ajo që konstatojmë me kënaqësi sot, është se ne kemi rekrutë të përgatitur me formimin e duhur ushtarak, të cilët meritojnë të jenë ushtarë të denjë të Forcave të Armatosura. Ata shfaqen më të fortë fizikisht, të përgatitur nga ana ushtarake, më të disiplinuar, më bashkëpunues, më të përlur, më dinjitoz, duke mbartur në vetvete disa cilësi dhe aftësi që fitohen vetëm në QAPU dhe kursin e Stërvitjes Individuale Bazë.

• A disponohen të gjitha materialet dhe armët e duhura për realizimin me efikasitet të stërvitjeve tuaja?

Në garnizonin e Bunavisë dhe respektivisht kurset SIB dhe SIA mbështeten me armatim, pajisje luftarake i gjithë programi stërvitor i SIB dhe SIA-s për specialitetin këmbësori, logjistikë, shëndetësi, ndërlidhje, xhenio, polici ushtarak. Në programin stërvitor është i përfshirë dhe zhvillohen njohuri për armatimin e ri standard i NATO-s, pushkën automatike “Berreta”, 5.54 mm AR 70/90, mitralozin e lehte Mg-4, mitralozin e rëndë Mg-5, gjithashtu janë programuar dhe zhvillohen qitje me këtë lloj armatimi.

Baza materiale e didaktike për stërvitjen ekzistuese në Bunavi mbështet pothuajse plotësisht programet e SIB dhe SIA-s për specialitete Këmbësori, MKK, Xhenio, Ndërlidhje, Logjistikë, Shëndetësi, etj.

Në planin afatgjatë të zhvillimit të AFA-së dhe QAPU-së janë parashikuar fonde dhe kërkesa për kompletimin me armatimin e ri të NATO-s, armatim të cilin e kanë në përdorim repartet operacionale të FA-së si mortajtat M-60 dhe M-81, GHLKT, Bereta PX- 4 .

• Cilat janë programet e përgatitura për të gjitha specialitetet, dhe sa është kohëzgjatja e

tyre?

Qendra e Arsimimit Profesional të Ushtarëve zhvillon dy programet e Stërvitjes Individuale të cilat janë: Programi i Stërvitjes Individuale Bazë, i cili zhvillohet me të rekrutuarit rishtas në Forcat e Armatosura të Republikës së Shqipërisë dhe Programin e Stërvitjes Individuale të Avancuar sipas specialiteteve dhe që kryhet nga ushtarët që kanë kryer Stërvitjen Bazë përjashtuar specialitetin “Detari”.

Programi i Stërvitjes Individuale Bazë (SIB) është 10 javë kalendarike ose 53 ditë stërvitore. Qëllimi i këtij programi është transformimi i civilëve të rekrutuar në FA në individë me disiplinë ushtarake, të motivuar, të përgatitur moralisht dhe fizikisht në përmbushjen e detyrave operacionale deri në nivel grupi. Programi mësimor ka 12 lëndë dhe në përfundim të këtij programi nga pjesëmarrësit kërkohet të arrihen disa standarde si: përdorimi me lehtësi i armëve të lehta të këmbësorisë, rezultate të mira në qitje, performancë e mirë në zgjidhjen e detyrave operacionale nga niveli individual deri në nivel grupi, nivel i lartë kondicioni fizik për çdo rekrut, përgatitje fizike çdo ditë në program.

Në fund të çdo periudhe rekrutët testohen në detyra të ndryshme për çdo lëndë mësimore. Kursantët që nuk arrijnë standardet nuk kualifikohen.

Programi i Stërvitjes Individuale të Avancuar

(SIA) është 10 javë kalendarike ose 50 ditë stërvitore dhe zhvillohet me ushtarët aktiv, që kanë kryer SIB, përjashtuar specialitetin detari.

Qëllimi i këtij programi është përgatitje ushtarakë, fizike, psikologjike për çdo ushtar aktiv në situata luftimi për të zhvilluar detyra operacionale nga niveli individual deri në nivel skuadre.

SIA zhvillohet në specialitetet: Këmbësori, Logjistikë, Ndërlidhje, Polici Ushtarakë, Xhenio. Aftësitë, cilësitë dhe shprehitë (kompetencat) themelore që kërkohen në përfundim të programit Aftësi të plota profesionale në specialitetin përkatës; Aftësi të plota për të luftuar në operacione luftarake dhe jo luftarake; Aftësi bazë për udhëheqjen e grupit; Kondicion psiko-fizik për të përballuar ngarkesa në operacion; Qitës efektiv dhe bashkëveprues në qitjet me skuadrën; Aftësi në dhënien e ndihmës së parë vetes dhe shokut të dëmtuar; Bashkëveprues në grup; Komunikim efikas me gojë.

• Cilat janë përparësitë e procesit certifikues

nga Qendra e Arsimimit Profesional të Ushtarëve?

Krahasuar me njësitë e repartet e FA-së, Qendra e Arsimimit Profesional të Ushtarëve garanton infrastrukturën jetësore dhe stërvitore sipas standardeve, me kapacitete dhe cilësi më të larta se në njësi/reparte të FA-së.

Ofron përvojën e duhur për trajtimin e kursantëve dhe zhvillimin e stërvitjes individuale me ushtarët profesionistë në të dy komponentët e saj, SIB dhe SIA.

Ofron kushtet optimale për zhvillimin e stërvitjes së ushtarit profesionist me regjim 24 orësh dhe sipas standardeve të përcaktuara, duke i krijuar mjedisin e duhur për trajtim dhe trajnim të njëllojtë për të gjithë trupën e ushtarëve të FA-së, (në pikëpamjet të procedurave të trajtimit, procedurave të zhvillimit të stërvitjes dhe testimitt).

Garanton një proces dhe produktivitet më cilësor të stërvitjes, pasi kryhet e përqendruar në një strukturë të vetme dhe të specializuar stërvitore dhe jo e fraksionuar në qendrat stërvitore në njësitë e repartet e FA-së.

Ofron një trupë instruktorësh me eksperiencë shumëvjeçare në zhvillimin e kësaj stërvitjeje. Ofron mjedise e kapacitete stërvitore të bollshme për stërvitjen sipas standardeve. Ofron mjedise çlodhëse të bollshme dhe në standarde optimale.

• Cili është vizioni juaj për të ardhmen e Qendrës së Arsimimit Profesional të Ushtarëve?

Qendra e Arsimimit Profesional të Ushtarëve do të vijojë të jetë qendër trajnimi për të gjithë kandidatët që rekrutohen në FA të RSH. Do të zhvillojë dhe konsolidojë më tej nivelin e përgatitjes së ushtarit të FA-së në dy komponentët e saj: Stërvitjen Individuale Bazë dhe Stërvitjen Individuale të Avancuar;

Zhvillimi i Stërvitjes Individuale të ushtarit në të dy komponentët e saj SIB dhe SIA të bëhet vetëm në QAPU, Bunavi; Zhvillimin e tre kurseve të SIB gjatë një viti me 156 rekrutë për secilin kurs dhe tre kurse të SIA me nga 120 ushtarë për secilin kurs, sa kapacitetet aktuale trajnuese të tyre, me produkt vjetor 468 rekrutë në SIB dhe 360 ushtarë në SIA, ose gjithsej 828 të trajnuar.

Realizimi i një planifikimi konkret, objektiv dhe të realizueshëm, në termat afatshkurtër, afatmesëm dhe afatgjatë, mbështetur në burime të mjaftueshme në aspektin e kapaciteteve njerëzore, infrastrukturore, kurrikulare e programore, me qëllim zhvillimin e suksesshëm të programeve

të stërvitjes individuale, do të bëhet nëpërmjet përqendrimit në objektiva konkretë të cilët do të përfshijnë tre drejtimet kryesore:

- Struktura
- Infrastruktura/modernizimi
- Programe

Në aspektin strukturor, synohet forcimi i strukturës aktuale (faza e parë) dhe pas një periudhe 2-3-vjeçare (faza e dytë), rishikim i saj, me qëllim përcaktimin e saktë të përgjegjësive të QAPU, si dhe lidhjen e gjithë sistemit të stërvitjes të FA-ve me QAPU-në.

Një nga objektivat madhorë do të jetë infrastruktura, ndërhyrjet, përshtatjet në objektet kryesore ku akomodohen efektivat, përmirësimi i kushteve të jetesës të efektivave dhe modernizimi.

Kjo nismë është nevojë e rëndësishme e QAPU-së dhe në përputhje me vizionin dhe planin afatmesëm dhe afatgjatë të FARSH, me synim që të arrijë: sigurimin e hapësirave të nevojshme me infrastrukturë bashkëkohore për stërvitje, trajnim, argëtim dhe shërbime të tjera ndihmëse, në funksion të përmbushjes së misionit të QAPU-së dhe detyrave që rrjedhin prej tij, përmirësimin e kushteve të punës, jetesës, shëndetit, procesit stërvitor dhe sigurisë së personelit, në funksion të cilësisë së stërvitjes, trajnimit dhe kualifikimit.

Qendra e Arsimimit Profesional të Ushtarëve synon që ndërhyrjet në infrastrukturën aktuale por

edhe ndërtimet e reja, modernizimi i ambienteve akomoduese, mjeteve të transportit, armatimit të ri, të përfundojnë brenda një periudhe 10-vjeçare e ndarë në tre faza, të cilat do të zhvillohen bazuar në master-planin aktual, hartimin e projekteve përkatëse dhe financimin e tyre në vite.

Në kushtet e transformimit dhe konsolidimit të plotë institucional, QAPU do të ketë si përparësi që zhvillimi kurrikular dhe ai i programeve të bëhet me synim: ndryshimet e nevojshme të diktua nga problematikat e evidentuara gjatë zbatimit në praktikë të programeve dhe mësimëve të nxjerra; harmonizimin e programeve me kërkesat dhe nevojat e stërvitjeve pasardhëse në repartet operacionale; përshtatja e tyre me kërkesat, standardet dhe eksperiencat e reja që ofrojnë veprimet luftarake në ditët e sotme.

Me infrastrukturën që ka dhe pozicionin e saj gjeografik, baza e Bunavisë duhet vlerësuar dhe përdorur jo vetëm për misionin aktual që ka por edhe për stërvitjen bazë/fillestare të kontingjenteve që hyjnë rishtas në strukturat e tjera ligj-zbatuese, apo edhe më gjerë.

PËRSHTATI: MIMOZA GOLIKJA

Ndërsa vazhdojnë përgatitjet për Samitin e NATO-s në Vilnius, Lituani, ku Aleanca do të mbledhet për të trajtuar një sërë çështjesh, kjo javë që po lemë pas është dominuar nga ngjarje e takime të rëndësishme të Sekretarit të Përgjithshëm Jens Stoltenberg në vendet aleate dhe në selinë e NATO-s në Bruksel. Në qendër të bisedimeve ka qenë parandalimi dhe mbrojtja e Aleancës, forcimi i krahut lindor të Aleancës dhe jo vetëm, situata e luftës në Ukrainë dhe forcimi i mbështetjes për të, situata në Ballkanin Perëndimor në veriun e Kosovës dhe misioni i KFOR-it, rritja e buxhetit të Mbrojtjes, rritja e pranisë dhe gatishmëria, nga Deti i Zi në Detin Baltik, etj.

Por NATO po monitoron gjithashtu edhe situatën në Rusi me rebelimin e grupit “Wagner” të ndodhur atje. Duke e filluar javën me një vizitë në Vilnius, Sekretari i Përgjithshëm Jens Stoltenberg, teksa falënderoi presidentin Gitanas Nauseda për kontributet e shumta të Lituanisë në NATO dhe për pritjen e Samitit të ardhshëm të Aleancës tha se: “Ne po monitorojmë situatën në Rusi. Ngjarjet e fundjavës janë një çështje e brendshme ruse dhe një tjetër demonstrim i gabimit të madh strategjik që Presidenti Putin bëri me aneksimin e tij të paligjshëm të Krimesë dhe luftën kundër Ukrainës. Ndërsa Rusia vazhdon sulmin e saj, është edhe më e rëndësishme të vazhdojmë mbështetjen tonë për Ukrainën”. Sekretari i Përgjithshëm dënoi gjithashtu njoftimin e Rusisë për vendosjen e armëve bërthamore në Bjellorusi, duke e quajtur atë “të pamatur dhe të papërgjegjshëm”. Aleanca nuk po sheh asnjë tregues se Rusia po përgatitet të përdorë armë bërthamore, por NATO mbetet vigjilente. “Nëse Rusia mendon se mund të na frikësojë të mbështesim Ukrainën, ajo do të dështojë”, - tha z. Stoltenberg.

Samiti në Vilnius është në përgatitjet përfundimtare dhe ai do të zhvillohet më 11 dhe 12 korrik.

NATO, gati të mbrojë çdo centimetër të territorit aleat

Gjatë vizitës në Lituani, Sekretari i Përgjithshëm vizitoi edhe Pabrade, ku takoi trupat gjermane dhe lituaneze që stërviteshin së bashku në stërvitjen “Griffin Storm”. Së bashku me të, teksa vizitonte trupat ushtarake gjatë stërvitjes, ishin edhe presidenti Gitanas Nauseda dhe ministri gjerman i Mbrojtjes, Boris Pistorius.

Stërvitja testoi përforcimin e shpejtë të grupit luftarak të NATO-s të udhëhequr nga Gjermania në madhësinë e brigadës, siç u ra dakord në Samitin e Madridit të NATO-s në vitin 2022. “Kjo stërvitje dërgon një mesazh të qartë se NATO është gati të mbrojë çdo centimetër të territorit aleat”, - tha Stoltenberg. Ai shtoi se: “Ne po demonstrojmë se mund të përforcohemi shpejt, sa herë që nevojitet”.

“Në Samitin e Vilniusit, aleatët do të miratojnë plane të reja rajonale me forca dhe aftësi specifike të caktuara për mbrojtjen e aleatëve të veçantë”, - tha Sekretari i Përgjithshëm. Ai shtoi se forcat do të stërviten së bashku rregullisht dhe vuri në dukje se NATO tani ka rënë dakord gjithashtu për një model të ri rrotullues për mbrojtjen ajrore dhe raketore.

“Aderimi i Finlandës dhe Suedisë në NATO do të forcojë më tej sigurinë e Baltikut”, - tha Sekretari i Përgjithshëm. “Unë fola dje me Presidentin Erdogan dhe jam gjithashtu në kontakt me qeverinë suedeze dhe finlandeze. Dhe ne ramë dakord që të thërrasim një takim të nivelit të lartë në Bruksel përpara Samitit. Në këtë takim do të përfshihen ministrat e Jashtëm, shefat e inteligjencës dhe këshilltarët e sigurisë kombëtare”, specifikoi shefi i NATO-s. “Qëllimi është të arrihet përparim në përfundimin e anëtarësimit të Suedisë në NATO”.

Mbështetja për Ukrainën do të jetë gjithashtu një prioritet kryesor për Samitin, dhe Stoltenberg vlerësoi Gjermaninë dhe Lituaninë për ofrimin e mbështetjes dhe trajnimit kritik, duke thënë se kjo “ndihmon të shpëtojë jetë çdo ditë”. Në Samitin e Vilniusit, aleatët do të miratojnë një paketë ndihme shumëvjeçare dhe do të përmirësojnë lidhjet politike me Ukrainën. “Kjo do të ndihmojë në afrimin e vendit me vendin që i takon në NATO”, - tha Sekretari i Përgjithshëm.

“Ne nuk duhet të nënvlerësojmë Rusinë”

Një ditë më pas, pas vizitës së tij në Vilnius, Sekretari i Përgjithshëm Stoltenberg ftoi së bashku krerët e shtatë aleatëve të NATO-s në Hagë, për të ndihmuar në përgatitjen e Samitit të Aleancës në Vilnius. Takimi u organizua bashkë me kryeministrin holandez Mark Rutte dhe përfshinte kryeministrin e Shqipërisë, Edi Rama, kryeministrin Alexander De Croo të Belgjikës, kryeministrin Jonas Gahr Støre të Norvegjisë, presidentin Gitanas Nauseda të Lituanisë, presidentin Andrzej Duda të Polonisë dhe presidentin Klaus Iohannis të Rumanisë.

Duke komentuar ngjarjet në Rusi gjatë ditëve të fundit, Sekretari i Përgjithshëm tha se: “këto janë çështje të brendshme ruse, por është më së miri e qartë se lufta e paligjshme e Presidentit Putin kundër Ukrainës ka thelluar ndarjet dhe ka krijuar tensione në Rusi. Por, ne nuk duhet të nënvlerësojmë Rusinë, kështu që është edhe më e rëndësishme që të vazhdojmë të mbështesim Ukrainën”.

Sekretari i Përgjithshëm theksoi se Samiti do të dërgojë një mesazh të qartë përkushtimi ndaj Ukrainës. Ai falënderoi Holandën dhe aleatët e tjerë të pranishëm për ofrimin e mbështetjes kritike, duke përfshirë kontributet në Paketën Gjithëpërfshirëse të Ndihmës së NATO-s dhe trajnimitin e pilotëve ukrainas në avionët F-16. Ai tha se Samiti i Vilniusit do të pajtohet me një program

Përgatitjet për Samitin e NATO-s në Vilnius, Lituani, NATO forcon krahun Lindor të Aleancës

shumëvjeçar për Ukrainën dhe do të përmirësojë lidhjet politike, duke e sjellë Ukrainën më afër vendit të saj të merituar në NATO.

Takimi trajtoi gjithashtu hapat e ardhshëm të NATO-s për të forcuar parandalimin dhe mbrojtjen e Aleancës, si dhe një premtim më ambicioz për investime në mbrojtje. “Lufta e Rusisë në Ukrainë tregon se ne nuk mund ta marrim paqen si të mirëqenë dhe se duhet të investojmë më shumë në mbrojtjen tonë”, - përfundoi Sekretari i Përgjithshëm Stoltenberg.

Prania dhe gatishmëria nga Deti i Zi në Detin Baltik

Rebelimit të fundjavës së kaluar nga mercenarët Wagner në Rusi, Sekretari i Përgjithshëm iu drejtua sërish edhe kur priti kryeministrin e Estonisë Kaja Kallas në selinë e NATO-s, më 28 qershor 2023, gjithashtu në takim për përgatitjen e Samitit të Vilniusit. Stoltenberg e theksoi përsëri duke e quajtur rebelimin e “Wagner” një çështje të brendshme për Rusinë, por nënvizoi se ajo tregon edhe një herë se lufta e paligjshme e Presidentit Putin në Ukrainë është një gabim i madh strategjik. Ajo ka thelluar ndarjet ekzistuese dhe ka krijuar tensione të reja në Rusi. Në të njëjtën kohë, ai riparalajmëroi kundër nënvlerësimit të Rusisë, duke thënë se: “Ne duhet të vazhdojmë të mbështesim Ukrainën dhe duhet ta mbajmë të fortë mbrojtjen tonë”. Që nga viti 2014, NATO ka përforcuar ndjeshëm praninë dhe gatishmërinë e saj nga Deti i Zi në Detin Baltik. Kjo përfshin gjithashtu grupin luftarak shumëkombësh të udhëhequr nga Mbretëria e Bashkuar në Estoni, i cili mund të përforcohet me shpejtësi deri në fuqinë e brigadës, si dhe avionët luftarakë dhe mbrojtjen ajrore nga aleatët që ndihmojnë në mbrojtjen e qiejve të Estonisë. Sekretari i Përgjithshëm tha se aleatët kanë rënë dakord për një model të ri rrotullues për mbrojtjen ajrore dhe raketore, duke lejuar kalimin e shpejtë nga policia ajrore në mbrojtjen ajrore. “Në samit, ne do të ndërmarrim hapat e ardhshëm, me plane të reja rajonale, forca dhe aftësi të caktuara, dhe një program të zgjeruar stërvitjeje, të gjitha të mbështetura nga mbi 300 000 trupa në gatishmëri të lartë”, - tha Sekretari i Përgjithshëm.

Mbështetja për Ukrainën do të jetë një tjetër prioritet kryesor për Samitin dhe z. Stoltenberg përshëndeti rolin udhëheqës të Estonisë në ofrimin e ndihmës kritike dhe mbështetjen e komunitetit ndërkombëtar ndaj popullit ukrainas. Ai tha se në samit, aleatët do të bien dakord për një paketë shumëvjeçare ndihme dhe do të përmirësojnë lidhjet politike me Ukrainën, duke e sjellë vendin më afër vendit të tij të merituar në NATO. Aleatët pritet gjithashtu të bien dakord për një premtim më ambicioz për investimet e mbrojtjes, me 2 për qind të PBB-së si një dysheme, jo një tavan, përsëriti nevojën e investimeve në mbrojtje. Sekretari i Përgjithshëm dhe vlerësoi Estoninë për shembullin e saj. Ai shtoi se Samiti i Vilniusit do të jetë i pari për Finlandën si anëtare dhe shtoi se po punohet për të finalizuar edhe pranimin e Suedisë. “Kam thirrur një takim tjetër të zyrtarëve të lartë nga Turqia, Suedia dhe Finlanda para samitit. Tani është koha për të mirëpritur Suedinë si një anëtare e plotë e NATO-s”, - tha ai. Por Sekretari i Përgjithshëm nuk la pa përmendur situatën në Veri të Kosovës dhe ai foli për rëndësinë e misionit të KFOR-it të NATO-s në Kosovë, i cili vazhdon të përmbushë mandatin e OKB-së në mënyrë të paanshme. “Ne u bëjmë thirrje të dyja palëve që të përmbahen nga çdo gjë që mund të përshkallëzojë

më tej tensionet dhe të kthehen menjëherë në dialogun e lehtësuar nga BE-ja, që është e vetmja rrugë përpara”, - tha ai.

Franca do të rrisë shpenzimet e mbrojtjes me më shumë se një të tretën

Të rëndësishme janë kontributet e Francës në NATO dhe Sekretari i Përgjithshëm e vlerësoi këtë teksa ai u takua me Presidentin e Francës, Emmanuel Macron, në Paris, më 28 qershor 2023, për të diskutuar gjithashtu përgatitjet përfundimtare për Samitin e NATO-s në Vilnius pas dy javësh në korrik. Z. Stoltenberg falënderoi presidentin Macron për ndihmën jetike të Francës për Ukrainën, ndërsa ajo po mbron veten kundër luftës së agresionit të Rusisë. Ai theksoi nevojën për të vazhduar mbështetjen e Ukrainës, e cila do të jetë një temë kryesore në axhendën e Samitit. Stoltenberg përgëzoi Francën për udhëheqjen e grupit të betejës shumëkombëshe të NATO-s në Rumani, si dhe për kontributet e tjera në parandalimin dhe mbrojtjen e Aleancës. Ai theksoi gjithashtu se Franca do të rrisë shpenzimet e mbrojtjes me më shumë se një të tretën në vitet e ardhshme. Sekretari i Përgjithshëm tha se bashkëpunimi NATO-BE është më i rëndësishëm se kurrë në këtë moment të rëndë për sigurinë evropiane dhe përshëndeti angazhimin e fortë të Francës për forcimin e mëtejshëm të këtij partneriteti strategjik.

“Është një mundësi e shkëlqyer për t’ju takuar pak përpara Samitit të NATO-s në Vilnius dhe për të diskutuar përgatitjet përfundimtare për takimin e ardhshëm të NATO-s”, - tha në deklaratën e përbashkët për shtyp Sekretari i Përgjithshëm që mbajti me Presidentin e Republikës franceze, Emmanuel Macron. “Ne do të marrim vendime për të mbrojtur sigurinë tonë në jetë botë më të rrezikshme”, dhe ai përmendi sërish rebelimin e fundit nga mercenarët e Wagner-it në Rusi, si një çështje e brendshme për Rusinë, dhe që në të njëjtën kohë, tregon luftën e paligjshme e Presidentit Putin kundër Ukrainës, si një gabim i madh strategjik që ka thelluar ndarjet dhe ka që krijuar tensione të reja në Rusi. “Por ne nuk duhet të nënvlerësojmë Rusinë dhe ne duhet të vazhdojmë t’i ofrojmë mbështetje Ukrainës. Sepse sa më shumë tokë të jetë në gjendje të çlirojë Ukrainën, aq më e fortë do të jetë në tryezën e bisedimeve dhe aq më i mirë do të jetë shansi për një paqe të drejtë dhe të qëndrueshme. Prandaj përgëzoj dhe vlerësoj kontributet jetike të Francës në Ukrainë, duke përfshirë pajisjet jetike ushtarake dhe mbështetjen ekonomike”.

Bashkëpunimi NATO-BE është kyç për t’iu përgjigjur sfidave kryesore të sigurisë

Sekretari i Përgjithshëm vlerësoi partneritetin mes NATO-s dhe Bashkimit Evropian, i cili ka arritur nivele të paprecedentë. Ai e përshkroi atë si çelësin për mbështetjen e vazhdueshme për Ukrainën dhe për t’iu përgjigjur sfidave të tjera kritike. Z. Stoltenberg përshëndeti bashkëpunimin NATO-BE për qëndrueshmërinë e infrastrukturës kritike dhe publikimin e raportit të vlerësimit të Task Forcës NATO-BE. Ai falënderoi Komisionin Evropian dhe Shërbimin Evropian të Veprimit të Jashtëm për punën e përbashkët me NATO-n mbi raportin, i cili sugjeron mënyra konkrete për zhvillimin e mëtejshëm të lidhjeve, duke përfshirë më shumë shkëmbime informacioni; punën për të identifikuar rrugët alternative të transportit për lëvizshmërinë civile dhe ushtarake; dhe lidhje më të ngushta në kërkimin e sigurisë.

“Falënderoj Presidenten von der Leyen për udhëheqjen e saj dhe Komisionin Evropian dhe Shërbimin Evropian të Veprimit të Jashtëm për mbështetjen e tyre si pjesë e Task Forcës NATO-BE për qëndrueshmërinë e infrastrukturës kritike. Ky është një shembull i shkëlqyer i bashkëpunimit tonë në veprim. Raporti i Task Forcës përcakton rëndësinë e qëndrueshmërisë në energji, transport, infrastrukturë dixhitale dhe hapësirë, dhe jep një numër rekomandimesh kyçe për të thelluar edhe më shumë bashkëpunimin NATO-BE”, - tha Stoltenberg. Sekretari i Përgjithshëm po ashtu nënvizoi fokusin e përbashkët të NATO-s dhe BE-së në situatën në Kosovë. Ai theksoi se misioni i KFOR-it i drejtuar nga NATO vazhdon të zbatojë mandatin e tij të OKB-së në mënyrë të paanshme. Ai i bëri thirrje Beogradit dhe Prishtinës që të shmangin përshkallëzimin dhe të kthehen në dialogun e lehtësuar nga BE.

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s ishte pjesëmarrës në Këshillin Evropian, më 29 qershor 2023, me ftesë të Presidentit të Këshillit Evropian Charles Michel. Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg, më 29 qershor 2023 priti në selinë e NATO-s Kryeministrin e Bullgarisë, z. Nikolai Denkov. Diskutimi u fokusua në përgatitjen e Samitit të NATO-s në Vilnius, në situatën aktuale të sigurisë dhe në forcimin e mbështetjes të NATO-s për Ukrainën. Ata dhanë një konferencë të përbashkët për shtyp pas takimit të tyre.

Prigozhin, një mercenar i dehur

KOLONEL HYSNI GJERGJI

Mercenarët, siç i kam analizuar në një shkrim të fillim-marsit 2023, “Mercenarët, e ardhmja apo e shkuara e luftës”, janë ushtarë për para, ose “pata të egra” që shtegtojnë atje ku ka gjak, luftëra dhe konflikte në shkëmbim të parasë. Historia i njeh rastet kur “të punësuarit”, që janë mercenarët ngrihen dhe rebelohen, kundër punëdhënësve të tyre, ose nga pakënaqësia e trajtimit ose nga egoja dhe “dehja” që ata fitojnë gjatë betejave. Paraja dhe plaçka e luftës jo gjithmonë i mjafton atyre dhe kështu ata synojnë pushtetin politik. Mercenarët janë vrasësit me pagesë që shtetet përdorin për të fshehur dorën e tyre nga krimi. Fakti që ata nuk mbajnë flamur shtetëror, i bën ata të “mohueshëm” përballë akuzave shtetërore, duke i quajtur sipërmarrës privatë dhe në këtë mënyrë edhe përgjegjësia para ligjit është personale.

Prigozhin është një rast tipik i një mercenari në “delir” që ka gjithçka tjetër por i mungon pushteti. Dikur i turpshëm nga media, aktualisht është bërë fytyra e luftës së Rusisë kundër Ukrainës. Rritja e publicitetit të tij ka shkaktuar spekulime për ambiciet e mundshme politike. Sipas faqes së pavarur ruse të internetit Meduza, Prigozhin po planifikonte të niste një lëvizje patriotike dhe konservatore që përfundimisht do të evoluonte në një parti politike. Ambiciet e Prigozhin në arenën politike mund të dëmtojnë marrëdhëniet e tij me Kremlinin. Vëzhguesit e politikës së brendshme ruse nuk e vërejnë Prigozhin si pasardhës të Putin, por vazhdues më konservator se ai. Rusët europianë dhe paqësorë nuk mund ta pëlqejnë demagogjinë e tij politike, sulmet e tij ndaj institucioneve zyrtare, apo përpjekjet e tij për të kërcënuar stafin e Putinit, duke kërcënuar se do të formojë një parti politike, vetëm për ambicie personale.

I lindur në vitin 1961, në atë që ishte Leningradi i atëhershëm dhe tani është Shën Petersburg, Prigozhin i kaloi të 20-at e tij në një burg sovjetik, ku kreu nëntë vjet për grabitje dhe mashtrim. Në vitin 1980 shiste hotdog me karrocë në qytetin e tij të lindjes dhe papritur, më vonë u përfshi në projekte më të mëdha, si një restorant luksoz në Shën Petersburg, i cili u bë qendër për elitat ruse, duke përfshirë edhe nënkryetarin e atëhershëm Vladimir Putin. Siç ndodh në vende të ngjashme me Rusinë, përfiton nga lidhjet e ngushta me elitat politike, dhe biznesi i Prigozhin u zgjerua shumë, pasi Putin u bë president. Në vitin 2014, Prigozhin krijoi një kompani private ushtarake “Wagner Group”.

Putini dhe Prigozhin kanë fillime relativisht të ngjashme, pasi si shefi i “Wagner-it” ashtu dhe Presidenti Putin u rritën në lagjet më të vështira të Shën Petersburgut. Ata njihen që nga vitet 1990, por transformimi i tij në një komandant brutal lufte erdhi si pasojë e lëvizjes separatiste të vitit 2014 të mbështetur nga Rusia në Donbas në Ukrainën lindore. Prigozhin themeloi “Wagnerin” si një grup mercenarësh në hije që luftoi si në Ukrainë ashtu edhe, gjithnjë e më shumë, për

kauza të mbështetura nga Rusia në mbarë botën. CNN ka gjurmuar mercenarët e “Wagner” në Republikën e Afrikës Qendrore, Sudan, Libi, Mozambik, Ukrainë dhe Siri. Gjatë viteve ata kanë një reputacion të tmerrshëm dhe janë lidhur me abuzime të shumta të të drejtave të njeriut.

“Wagner” është i njohur për mizorinë dhe taktikat e tij brutale në fushën e betejës. Grupi ka demonstruar gjithashtu pamëshirshmërinë e tij jashtë fushëbetjës në videot e ekzekutimeve të supozuara të luftëtarëve të saj që dezertuan në Ukrainë. “Wagner” miratoi “varenë” si simbolin e saj pasi thuhet se e përdori atë për të ekzekutuar me thyerje të kafkës, një dezertor nga radhët e grupit vitin e kaluar. Mizoria e dukshme është pjesë e asaj që ofron Prigozhin. “Çfarëdo që të jetë, një pjesë e vënë në skenë, propagandë ose performancë e vërtetë, ajo promovon një kult të dhunës”, shkruan Andrei Kolesnikov, një bashkëpunëtor i lartë në Carnegie Endowment për Paqen Ndërkombëtare, në median e pavarur “Novaya Gazeta”. Kompanisë së tij të hotelerisë “Concord”, e themeluar në vitet 1990, iu dha kontrata ekskluzive dhe fitimprurëse qeveritare për darkat shtetërore, duke përfshirë ceremoninë e inaugurimit të Putinit dhe një vizitë të Presidentit të SHBA-së, George W. Bush në Shën Petersburg, duke u quajtur “kuzhinieri i Putinit”.

Ashtu si me fushatat dezinformuese për zgjedhjet në SHBA, ai mohoi prej kohësh çdo përfshirje me grupin, deri në shtator 2022, kur ai pranoi se kishte formuar njësinë. Më 14 shkurt 2023 Prigozhin pranoi se ishte pas një fushatë të gjerë dezinformimi për të ndikuar në rezultatet

e zgjedhjeve në SHBA. Akuzat më parë ishin mohuar ashpër nga Prigozhin dhe avokatët e tij, të cilët kanë ndërmarrë veprime ligjore kundër gazetarëve që shkruanin për lidhjen e tij me fermat ruse “troll”. Alexandra Prokopenko, një analiste e pavarur ruse, tha për DW atëherë se grupi mercenar i Prigozhin po ofronte “shërbime gri” për Putinin, që do të thotë, kryente krime shtetërore me flamur privat, për të mohuar krimet dhe mbajtur larg tyre Putin. Në rajonet Donetsk dhe Luhansk në Ukrainë, si dhe Afrikë dhe në Siri, mercenarët e “Wagner” jo vetëm morën pjesë në aksione luftarake, por edhe ruanin disa objekte naftë. Mercenarët e “Wagner” u përfshinë për herë të parë në Ukrainë në vitin 2014, kur ndihmuan separatistët në aneksimin e Krimesë.

Pas pushtimit të plotë të Ukrainës nga Rusia në shkurt 2022, aftësia e luftëtarëve të “Wagner” për të bërë përparim në betejat e ashpra në Ukrainën lindore u bë një aset i rëndësishëm ushtarak për Kremlinin. Në janar 2023, “Wagner” pretendoi se kishte marrë nën kontroll qytetin ukrainas Soledar, i parë si një nga fitoret e rralla të Moskës që nga fillimi i luftës. Efikasiteti i grupit “Wagner” dhe rëndësia e tij në rritje në fushën e betejës, “frynë” Prigozhin të nisë një fushatë të turpshme kundër zyrtarëve të lartë ushtarakë të Rusisë. Si një biznesmen i korruptuar dhe si mercenar tipik, ai mendon vetëm për paratë, e cila është e vetmja moto e mercenarit. Oreksi i është rritur në Ukrainë, ku përballë 20 000 trupave që e duartrokasën, ai ndjehet i madh, lider i rëndësishëm dhe ushtarak me përvojë dhe mban dekoratat e heroit të federatës ruse, të popullit të Donbasit dhe Luhanskut. Asnjë

lloj arsimi ushtarak apo civil nuk është shënuar në CV-ë të tij, thjesht i dekoruar si “i korruptuari i vitit” nga CNN.

Në një mesazh audio shtatë minutash, më 20 shkurt 2023, Prigozhin i dehur nga suksesi në operacionet brutale kundër popullsisë civile, akuzoi komandantët më të lartë ushtarakë të Rusisë për “tradhti” për privimin e municioneve të luftëtarëve të tij. “Unë nuk jam në gjendje ta zgjidh këtë problem me gjithë lidhjet dhe kontaktet e mia deklarohen ai në eufori e sipër. Prigozhin ka sulmuar personalisht ministrin e Mbrojtjes, Sergei Shoigu dhe gjeneralin e lartë rus Valery Gerasimov, të cilët ai mendon se mund t’i zëvendësojë. Bakhmut do të ishte marrë para Vitit të Ri 2023, nëse nuk do ekzistonte burokracinë tona ushtarake dhe shkopinj të që futen në rrota çdo ditë”, - deklaroi Prigozhin për median shtetërore ruse. Në delir nga brohoritjet alla sovjetike të mercenarëve të tij, ai bind veten se është një lider i mundshëm global. Indirekt por shumë qartë ai i kërkon Putinit një post ushtarak në ushtrinë e rregullt tashmë, pasi të tjerat i ka arritur.

Unë e quaj të dehur, pasi nuk dua ta cilësoj budalla Prigozhin, sepse Putin njihet se është një shtetar dhe e di mirë baraslargësinë që duhet të mbajë nga krimet e “Wagner”. Ky Don Kishot i shekullit të 21-të beson se me një ushtri të shiturish, pa atdhe dhe ideal mund të sfidojë një fuqi bërthamore botërore. Madje sot për Putin është një rast për të faturuar tek Prigozhin dhe ushtria e tij private, të gjitha krimet kundër njerëzimit që mund t’i ngarkojë në të ardhmen

gjykata ndërkombëtare për të drejtat e njeriut, e cila aktualisht po mbledh prova dhe dëshmi në terrenin e luftës.

Putin është i vetmi autoritet që mund të kritikojë gjeneralët rusë në publik, por në këtë rast Prigozhin i duhet për t'i bërë një lloj presioni atyre. Pavarësisht veshjes ushtarake nga Prigozhin nuk ka asgjë tjetër të tillë. Marshimi me tanke dhe autoblanda drejt Moskës, ishte më e pakta, veprimi më idiot i një drejtësie të vetëshpallur ushtarak. Ai tregoi se nuk njeh, nuk di, nuk vlerëson dhe nuk analizon asnjë faktor në luftë. Pa asnjë mjet ajror dhe duke paralajmëruar një ditë para, përmes marshimit në autostrada ai mendon

se mund të marrë Kremlinin. Duket se është bërë “esëll” nga telefonata e Lukashenkos, i cili i ka treguar se çfarë e pret me siguri nëse e bën.

“Wagner” është një organizatë kriminale “brutale” transnacionale, që fitoi koncesione energjetike në Siri në këmbim të mbështetjes ushtarake. Në Sudan dhe në Republikën e Afrikës Qendrore, “Wagner” është përfshirë në biznesin e minierave për të financuar operacionet të tij. Për të shmangur sanksionet dhe për të fshehur financat e tij, “Wagner” shpesh bën pagesa në ar, diamante dhe dërgesa të naftës dhe gazit. “Financial Times” vlerëson se midis 2018 dhe 2021, të ardhurat nga

zotërimet e “Wagner” në burimet natyrore ishin afërsisht 250 milionë dollarë. Thesari ka identifikuar partnerët e biznesit që po ndihmojnë “Wagner-in” të luftojë në Ukrainë: dy firma ruse - “Terra Tech” dhe AO BARL - dhe “China’s Spacety”, e cila ofron imazhe satelitore për grupin. Një njoftim në kanalin “Telegram” të “Wagner” u ofron rekrutëve të rinj një minimum prej 240 000 rubla në muaj (2,236 £; 2,843 dollarë) - një rrogë mujore e lartë për shumicën e rusëve, veçanërisht ata në rajonet e varfra. Ai liston qendrat e thirrjes në të gjithë Rusinë, ku kryesore është në Molmino në jug të largët. Organizata e tij është tani në mes të një kryengritjeje të dukshme, pasi pretendoi kontrollin e objekteve ushtarake në dy qytete dhe kërcënoi të marshonte drejt Moskës. Prigozhin dikur ishte një aleat i ngushtë i presidentit rus Vladimir Putin, por udhëheqësi i Kremlinin tani është zotuar se do të ndëshkojë ata që janë përfshirë në “një rebelim të armatosur”. Zakonisht një figurë që ka preferuar të operojë në hije, Prigozhin dhe luftëtarët e tij u vunë në qendër të vëmendjes pas pushtimit rus të Ukrainës vitin e kaluar, me mercenarët e “Wagner” që luanin një rol kyç në betejat të shumta.

Pas pushtimit rus të Ukrainës në vitin 2022, grupi u fut në qendër të skenës. Forcat “Wagner” u përfshinë në marrjen e qyteteve ukrainase Soledar dhe Bakhmut. Ndërsa fushata e rregullt e ushtrisë ruse u bllokua nga pengesat dhe çorganizimi, luftëtarët e “Wagner” dukej se ishin të vetmit të aftë për të ofruar përparim për palën ruse. I njohur për shpërfilljen e jetës së ushtarëve të vet, taktikat brutale dhe shpesh të paligjshme të “Wagner” besohet se kanë rezultuar në një numër të madh viktimash, pasi rekrutët e rinj dërgohen në betejë me pak trajnime formale. Prigozhin ka përdorur mediat sociale për të lobuar për atë që ai dëshiron dhe shpesh e ka konsideruar veten si “kompetent dhe të pamëshirshëm” në kontrast me institucionin ushtarak të Kremlinin.

Në një video nga fillimi i majit, Prigozhin qëndronte pranë një grumbulli luftëtarësh të vdekur “Wagner” dhe shënjestroj veçanërisht ministrin

rus të mbrojtjes Sergei Shoigu dhe shefin e forcave të armatosura ruse, gjeneralin Valery Gerasimov. “Gjaku është ende i freskët”, - thotë ai, duke treguar trupat pas tij. “Ata erdhën këtu si vullnetarë dhe po vdesin që ju të mund të uleni si macet e majme në zyrtat tuaja luksoze”. Pasi u ankua për më shumë se një muaj për marrjen e mbështetjes së pamjaftueshme nga Kremli në luftën rraskapitëse për qytetin lindor të Bakhmut, ai njoftoi në maj se trupat e tij do të tërhiqeshin.

Rebelimi i “Wagnerit” filloi kur Prigozhin lëshoi një tiradë të re kundër ushtrisë ruse të premtën dhe më pas marshoi trupat e tij në qytetin rus të Rostov-on-Don. Duke parë një përshkallëzim të papritur të tensioneve të brendshme që kanë filluar për muaj të tërë, Putin i quajti veprimet e Wagner-it “tradhti”. Është një thikë në shpinë të vendit dhe popullit tonë”, - tha presidenti në një fjalim drejtuar kombit të shtunën. Prigozhin u përgjigj në Telegram, duke thënë se Putin ishte “gabim” dhe ne jemi patriotë të Atdeut tonë, kemi luftuar dhe po luftojmë.

“Wagner” pushtoi Rostov-on-Don në jug, më pas përparoi drejt Moskës. Shumë analistë menduan se marrëveshja e dukshme për të mos e ndjekur penalisht atë tregoi dobësi nga Presidenti Vladimir Putin, i cili kishte denoncuar “tradhtinë” e “Wagner” në një fjalim televiziv.

Në vend të kësaj, Prigozhin iu ofrua mërgim në Bjellorusi ose më qartë një “burg i cilësisë së lartë ruse”, pasi dihen marrëdhëniet dhe pozicioni i Minskut përballë Putin. Në një mesazh audio 11-minutësh në “Telegram”, më 27 qershor, Prigozhin tha se ai nuk kishte në shënjestër presidentin Putin dhe nuk kishte dëshirë të përmbyste regjimin, kur deklaroi se trupat e tij do të marshonin drejt Moskës, më 24 qershor. Ai tha se “Wagner” kishte kërkuar “të bënte përgjegjës ata njerëz që bënë një numër të madh gabimesh gjatë operacionit special ushtarak, me veprimet e tyre joprofesionale.

Këtu duket shumë qartë, se efekti i “voddës” ka kaluar, dhe ai përpiket të thotë gjëra që askush nuk i merr seriozisht. Kritikon profesionistët ushtarakë një oligark i pasuruar me korrupsion dhe pa asnjë lloj formimi në fushën e sigurisë. Nga ana tjetër i puth dorën Putinit nga pamundësia për ta kafshuar. Prigozhin tha se grupi marshoi për të ndaluar shpërbërjen e “Wagner-it” të pa lajmëruar, më 1 korrik 2023, dhe përfshirjen në këtë projekt të Ministrisë ruse të Mbrojtjes dhe se ai i urdhëroi trupat e tij të ktheheshin “për të shmangur derdhjen e gjakut të ushtarëve rusë”. E vërteta është krejt ndryshe, pasi ishte i qartë fati i mercenarëve të tij përballë historisë dhe mureve të Moskës. Ai thjesht bëri autokritikë.

Ishte hera e parë që Prigozhin fliste që kur ra dakord për të ndërprerë përpjekjen e tij për kryengritje të shtunën vonë. “Wagner” u drejtua në veri drejt Moskës përmes qytetit të Voronezh, duke shkaktuar një gjendje të jashtëzakonshme në kryeqytet dhe rreth tij.

Kremlini është zotuar të inkorporojë “Wagner-in” në forcat e armatosura të rregullta ruse.

Por “Wagner” ishte ende hapur, duke rekrutuar në radhët e veta të hënën për shërbimin në “operacionin special ushtarak” të Rusisë në Ukrainë.

Mes konfuzionit rreth statusit të “Wagner”, ministri i Jashtëm Sergei Lavrov tha më 26 qershor se grupi do të vazhdojë rolin e tij ushtarak në Mali dhe Republikën e Afrikës Qendrore (CAR). Luftëtarët e “Wagner” kanë reputacion për brutalitetin në Afrikë dhe kanë luajtur një rol kyç në Siri, duke mbështetur forcat e presidentit Bashar al-Assad. Në Ukrainë, muaj të tërë luftimesh të ashpra në qytetin e shkatërruar të Bakhmut besohet se kanë kushtuar mijëra jetë njerëzish “Wagner”.

Sido që të shkojë statusi i “Wagner”, ka të ngjarë që Prigozhin të akuzohet për krime lufte nga Rusia, për operacionet në Ukrainë, duke i veshur atij çdo shkelje të ligjit ndërkombëtar. Ndërsa mundësia tjetër pritët të jetë vdekja e papritur e tij nga helmimi, me një shishe pije në dorë, si shumë sfidues të Putinit në 23 vitet e pushtetit të tij.

Inteligjenca artificiale është gati të eliminojë miliona vende pune aktuale dhe të krijojë miliona të reja.

Ka dy anë të kësaj medaljeje: Robotët dhe AI-ja do të heqin disa punë nga njerëzit, por do të krijojnë gjithashtu vende të reja pune. Që nga viti 2000, robotët dhe sistemet e automatizimit kanë hequr ngadalë shumë punë në prodhim – 1.7 milionë prej tyre. Nga ana tjetër, parashikohet që AI-ja do të krijojë 97 milionë vende të reja pune deri në vitin 2025.

A do të zëvendësojë punët Inteligjenca Artificiale?

AI-ja po e bën tashmë dhe do të vazhdojë të zëvendësojë disa vende pune. Punëtorët në industri që variojnë nga kujdesi shëndetësor në sektorët e bujqësisë dhe industriale mund të presin të gjithë të shohin ndërprerje në punësimin për shkak të AI-së. Por kërkesa për punëtorë, veçanërisht në robotikë dhe inxhinieri softuerike, pritet të rritet falë AI-së.

Disa njerëz nuk e shohin atë në të dyja anët. Për shembull, Sean Chou, ish-CEO i startup-it të inteligjencës artificiale “Catalytic”, mendon se robotët janë budallenj dhe ai nuk është i vetëm në vlerësimin e tij të singertë. “Gjithçka që duhet të bëni është të shkruani ‘Roboti i YouTube dështon’”, - tha Chou.

Megjithatë, mos e keqkuptoni, nuk është se makinat nuk po ngrihen. Është se ata po ngrihen shumë më ngadalë sesa mund të besojnë disa nga mbulimet mediatike, që është një lajm i shkëlqyeshëm për shumicën e atyre që mendojnë se robotët dhe teknologjitë e tjera të fuqizuara nga AI, së shpejti do t’ua vjedhin punën.

Llojet e punëve ku do të ndikojë AI

Konsensusi i shumë ekspertëve është se një numër profesioneesh do të automatizohen plotësisht në pesë deri 10 vitet e ardhshme. Një grup drejtuesish të nivelit të lartë të teknologjisë, që përbëjnë Këshillin e Teknologjisë Forbes, emërtuan 15: Sigurimet, punët në magazinë dhe prodhim, shërbimi ndaj klientit, kërkimi dhe futja e të dhënave, kamionët në distanca të gjata dhe një kategori disi shqetësuese e gjerë e titulluar “Çdo punë që mund të mësohet.”

Sa punë do të zëvendësojë AI?

Sipas “Raportit të Ardhmërisë së Punës 2020” të Forumit Ekonomik Botëror, AI-ja pritet të zëvendësojë 85 milionë vende pune në mbarë botën deri në vitin 2025. Edhe pse kjo tingëllon e frikshme, raporti vazhdon, duke thënë se do të krijojë gjithashtu 97 milionë vende të reja pune në të njëjtin afat kohor.

Kai-Fu Lee, ekspert i AI-së dhe CEO i “Sinovation Ventures”, shkroi në një ese të vitit 2018 se 50 për qind e të gjitha punëve do të automatizohen nga AI-ja brenda 15 viteve.

“Kontabilistët, punëtorët e fabrikës, shoferët e kamionëve, juristët dhe radiologët dhe shumë të tjerë, do të përballen me një përçarje të ngjashme me atë me të cilën u përballën fermerët gjatë Revolucionit Industrial”, shkroi Lee.

Kur merren parasysh këto zhvillime dhe parashikime, dhe bazuar në studime të shumta nga Instituti Global McKinsey, Universiteti i Oksfordit dhe Byroja e Statistikave të Punës të SHBA-së, ndër të tjera, ka një ndryshim masiv dhe të pashmangshëm. Hulumtimet sugjerojnë se si punëtorët e trajnuar posaçërisht ashtu edhe punëtorët me jaka blu do të ndikohen nga zbatimimi i vazhdueshëm i AI-së.

Zhvillimet në mjetet gjeneruese të AI-së si ChatGPT dhe “Bard” kanë ngritur pyetje nëse AI-ja do të zëvendësojë punët që përfshijnë shkrimin. Ndërsa nuk ka gjasa që AI-ja të përputhet ndonjëherë me krijimtarinë autentike të njerëzve, ajo tashmë po përdoret si një katalizator për të shkruar ide dhe për të ndihmuar në krijimin e përmbajtjes së përsëritur.

Robotët dhe inteligjenca artificiale që marrin vendet e punës: Çfarë duhet të dimë për të ardhmen e vendeve të punës

Për shembull, detyrat si shkrimi i e-mail-eve me formula, krijimi i postimeve në mediat sociale dhe përgjigjja ndaj kërkesave të shërbimit ndaj klientit mund të shkarkohen tashmë në mjetet e shkrimit të AI-së ose chatbot. Në disa raste, AI-ja përdoret për të krijuar një draft të parë që redaktohet nga një njeri.

Kur bëhet fjalë për artin dhe dizajnin e AI-së, teknologjia tashmë ka prodhuar punë me vlerë qindra mijëra dollarë. Dhe gjeneratorët e artit të AI-së si Midjourney dhe Dall-E po fitojnë tërheqje. Pra, çfarë do të thotë kjo për artistët dhe stilistët? Disa e shohin artin e krijuar nga AI-ja si një mjet, ndërsa të tjerë e shohin atë si një kërcënim. Ndërsa shumë besojnë se AI-ja nuk do të arrijë kurrë nivelin e famshëm të disa artistëve njerëzorë, dizajni grafik dhe fushat e artit komercial mund të ndikohen, pasi këto mjete bëhen më të rafinuara dhe të afta për të ndjekur kërkesat specifike të dizajnit.

Megjithëse AI është i sigurt se do të ndryshojë të ardhmen e punës, ka shumë teori mbi natyrën e

këtij ndryshimi. Dhe shumë prej tyre, mund të jeni të kënaqur të mësoni, nuk janë as të zymtë dhe as të dëshpëruar.

Industritë që gjithmonë do të kenë nevojë për njerëzit

Ne mund të ngushëllohem me faktin se disa punë nuk do të zëvendësohen kurrë nga AI-ja. Punët që AI nuk do të jetë në gjendje t’i përsërisë variojnë nga fushat krijuese në punë empatike, si dhe punë komplekse politike dhe strategjike.

Punët që AI-ja nuk mund të zëvendësojë

Mësuesit

Shkrimtarë dhe redaktorë

avokatët

Punonjës social

Profesionistë mjekësorë

Terapistët

Profesionistë të menaxhimit

Disa industri që do të vazhdojnë të mbështeten te punëtorët njerëzorë përfshijnë punët e shkrimit, punën

sociale, ligjin e mbrojtjes penale, mësimdhënien dhe inxhinierët e trajnimit të AI-së.

Këto fusha mund të ndihmohen ende nga avancimi i AI-së në të ardhmen, por AI-ja dhe robotët nuk mund të përsërisin ndjeshmërinë dhe inteligjencën sociale që kërkojnë këto fusha. Për shembull, AI-ja mund të jetë një mjet ndihmues për edukatorët, kur përpiqen të kuptojnë nivelet e ndryshme të kompetencës, përparimit dhe temperamentit të nxënësve, por mësuesit do të jenë akoma mjeshtër të zhytjes në interesat e veçanta të studentëve dhe ofrimit të mentorimit. Dhe megjithëse punët që përfshijnë shkrimin mund të përfitojnë nga gjeneruesit e përmbajtjes së AI-së, këto mjete ende kanë mangësi në lidhje me saktësinë dhe dezinformimin, kështu që ato kanë të ngjarë të mos zëvendësojnë shkrimtarët njerëzorë.

Lee përmend katër dobësi themelore të AI-së që do ta pengojnë atë të marrë përsipër disa punë. Për ta përmbledhur,

AI nuk është shumë i mirë në:

- Planifikimin strategjik kompleks
- Punë që kërkon koordinim të saktë dorë-sy
- Ballafaqimin me hapësira të panjohura dhe të pastrukturuara
- Përdorimin e ndjeshmërisë

Do të ketë gjithashtu një kërkesë për punëtorë njerëzorë që të na ndihmojnë të përshtatemi me një botë të re me një prani më të madhe të AI-së. Chou vuri në dukje se për të lehtësuar adoptimin e teknologjisë në mënyrë që të reduktojë ngarkesat e punës në vend që t’i rrisë ato, ju nevojiten njerëz, madje shumë prej tyre.

“Sa më shumë teknologji të përfshijë dhe sa më shumë të kërkojmë nga teknologjia, aq më shumë njerëz përfshihen në këtë”, - tha ai.

Chou citon video-lojërat si një shembull të mirë. Në “ditët e DOS-it”, tha ai, gjithçka që duhej ishte një “mashtues” i përkushtuar dhe gjashtë e ca muaj mundim për të krijuar një lojë që mund të shpërndahej si ‘shareware’. Tani duhet një “fshat” i teknologjisë së lartë për të prodhuar atë që Chou e karakterizon si një “sipërmarrje si një studio filmi” që kërkon talent zëri, dizajner, fizikë të sofistikuar dhe një buxhet shumë milionë dollarësh.

“Ndjehem sikur ka një ndjenjë dërmuese që, ndërsa marrim më shumë vlerë nga kompjuterët dhe AI-ja, njerëzit bëhen më pak të rëndësishëm”, - tha Dan Platt, një drejtor i lartë i inovacionit të tregut në kompaninë e “AI Narrative Science”. “Por unë nuk e shoh kështu. Për të ardhmen e parashikueshme dhe të paparashikueshme, do t’ju duhen kontraktorë, hidraulikë, elektrikistë dhe instalues dritarësh, të gjitha këto punë që janë jashtëzakonisht të rëndësishme dhe pa të cilat bota nuk funksionon.”

Punëtorët në fusha që kërkojnë prekje njerëzore do të vazhdojnë të jenë të kërkuar. Megjithëse AI-ja është gati të ndihmojë shumë industri, lidhja njeri me njeri në vendin e punës do të jetë gjithmonë e nevojshme.

Përfitimet e AI-së në vendin e punës

Ndër përfitimet më të mëdha të AI-së, besojnë shumë ekspertë, është aftësia e tij për t’i shpëtuar njerëzit nga detyrimi për të kryer detyra të lodhshme të përsëritura që janë pjesë e detyrave të tyre të përgjithshme, në mënyrë që ata të jenë të lirë të përqendrohen në projekte më komplekse dhe shpërblyese, ose thjesht të marrin disa ditë pushimi të nevojshme. “Ekziston gjithmonë një shqetësim se teknologjia po zhvendos këtë grup aktual punonjësish ose detyrash, dhe kjo është e vërtetë”, - tha Chou. “Por ajo që ndodh gjithmonë është se puna dhe ky rezultat ridrejtohen në gjëra që janë shumë më produktive”.

Rritja e produktivitetit dhe efikasitetit mund të shkurtojë edhe javën e punës?

Duket e mirë në teori, por vjen me grupin e vet të çështjeve. Gjegjësisht: si do të ndikohen pagesat dhe përfitimet? Dhe kush e korr pjesën më të madhe të shpërblimeve monetare? Këto mbeten pyetje pa përgjigje.

“Deri në këtë pikë, teknologjia ka krijuar më shumë punë, sepse është një gjë tjetër me të cilën duhet të merreni”, - tha Justin Adams, ish-CEO në “Digitize.AI” dhe nënkryetar në kompaninë e saj mëmë “Waystar”. “Por unë mendoj se ka një pikë përkuljeje ku AI-ja e caktuar do të arrijë në një vend ku kjo në të vërtetë përmbyset.”

Si AI-ja do të krijojë vende pune

Edhe tani, ushtritë e njerëzve në mbarë botën janë të përfshirë në zhvillimin e AI-së. Sipas një historie të “New York Times” mbi temën e AI-së “Studiuesit shpresojnë se mund të ndërtojnë sisteme që mund të mësojnë nga sasi më të vogla të të dhënave. Por për të ardhmen e parashikueshme, puna njerëzore është thelbësore.”

Chou është në pajtim me nevojën për punëtorë njerëzorë. “Numri i njerëzve që janë të nevojshëm për të ofruar teknologji më të mirë rritet masivisht”, - tha Chou. “Kështu që, ju kaloni nga shqetësimi për ndikimin e teknologjisë së lartë në ndihmën e vërtetë për të krijuar teknologjinë. Kur shikoni AI-në, ekziston kjo nevojë e vazhdueshme për trajnim, për të dhëna, për mirëmbajtje, për t’u kujdesur për të gjitha përjashtimet që po ndodhin. Si e monitorojmë AI-në? Si ta stërvitim? Si të sigurohemi që AI-ja nuk po funksionon keq? Të gjitha këto do të bëhen punë të reja.”

CEO i Gigaom, Byron Reese, ka një qëndrim të ngjashëm, më hiperbolik, se si AI-ja do të ndikojë në punën njerëzore. Siç u shpreh ai në një ese, AI do të jetë “motori më i madh i punës që bota ka parë ndonjëherë”.

“Në fakt, - tha Reese, - BLS [Byroja e Statistikave të Punës] parashikon rritje më të shpejtë se mesatarja e vendeve të punës në shumë profesione që AI-ja pritet të ndikojë: kontabilistë, shkencëtarë mjeko-ligjorë, teknikë gjeologjikë, shkrimtarë teknikë, operatorë MRI, dietologë, specialistë financiarë, zhvillues uebi, oficerë kredie, sekretarë mjekësorë dhe përfaqësues të shërbimit ndaj klientit, e shumë kategori të tjera. Këto fusha nuk do të përjetojnë rritje të vendeve të punës përkundër AI-së, por përmes saj.”

“Por ashtu si me internetin, - shtoi ai, - fitimet reale në punë do të vijnë nga vende ku imagjinata jonë nuk mund të na çojë ende.”

Chris Nicholson, CEO i kompanisë së mësimit të makinerive me bazë në San Francisko, “Skymind. AI”, ndan një pikëpamje të ngjashme të rrënjësor

në histori edhe më të largët.

“Të gjithë e përdorin këtë analogji, por kur erdhi Revolucioni Industrial, një lloj pune u zhduk”, - tha Nicholson. “Por shumë vende pune [të reja] u krijuan. Pra, kur mendoni për, të themi, Anglinë para dhe pas Revolucionit Industrial, nuk ishte një vend më i varfër, ku kishte më pak punë. Kishte shumë më tepër punë, por ishte një lloj pune tjetër.”

Si pjesë e një episodi “Ted Talk” që ai dha në vitin 2017, futuristi Martin Ford e trajtoi çështjen, duke iu referuar të ashtuquajturit “Raporti i Revolucionit të Trefishtë” që u mblodh nga një grup tru-rishtarësh dhe iu prezantua Presidentit Lyndon Johnson në fillim të vitit 1964. Raporti argumentoi, në thënien e Fordit, që “SHBA-ja ishte në prag të trazirave ekonomike dhe sociale, sepse automatizimi industrial do të linte miliona njerëz pa punë”.

“Kjo ishte më shumë se gjysmë shekulli më parë, - vuri në dukje ai, - dhe sigurisht që nuk ka ndodhur realisht. Dhe kjo ka qenë historia përsëri dhe përsëri. Ky alarm është ngritur vazhdimisht, por është gjithmonë një alarm i rremë. Dhe për shkak se ka qenë një alarm i rremë, është çuar në një mënyrë shumë konvencionale të të menduarit për këtë, të menduarit që thotë se teknologjia ‘mund të shkatërrojë industri të tëra’ dhe ‘të zhdukë profesione dhe lloje të tëra pune’. Megjithatë, progresi do të çojë në gjëra krejtësisht të reja, industri të reja me mundësi të reja pune, që sot ne nuk mund t’i imagjinojmë me të vërtetë”.

Mbetet për t’u parë nëse prodhimi i ardhshëm i vendeve të punës të krijuara nga AI-ja, i nevojshëm nga futja e produkteve dhe shërbimeve ende të papërcaktuara, do të provokojë zemërim të ngjashëm. Por një gjë është e sigurt: kur bëhet fjalë për punën, njerëzit do të jenë po aq të nevojshëm sa kanë qenë gjithmonë, vetëm në mënyra të ndryshme. Në shumë mënyra të njëjta, gjithashtu.

Si të përgatiteni për AI-në në vendin e punës

“Amazon”, magazinat e të cilës gumëzhijnë me robotë dhe do të automatizohen gjithnjë e më shumë në vitet në vijim, njoftoi se do të ritrajnojë një të tretën e fuqisë punëtore të saj prej 300 000 personash në SHBA deri në 700 milionë dollarë. Pjesëmarrja është vullnetare në një program që kompania e quan “Upskilling 2025”, i cili është krijuar për t’u mësuar punonjësve aftësitë që ata mund të aplikojnë për të punuar në role teknike brenda ose jashtë “Amazon”.

Aftësi për kultivim në epokën e AI-së

Matematika bazë

Komunikim i fortë verbal dhe me shkrim

Kreativiteti

Menaxhimi i njerëzve

Inteligjenca emocionale

Mendimi kritik dhe zgjidhja e problemeve

Vëzhguesit më cinikë mund ta quajnë këtë deri në një fushatë të shtrenjtë të marrëdhënieve me publikun, në dritën e raporteve më pak se lajkatare rreth mënyrës se si kompania gjoja i trajton punëtorët e saj. “Përveç kësaj, - tha Chou, - është e pamundur. Pse të mos bëjmë thjesht teknologji që është më e adaptueshme për më shumë njerëz, kështu që kurba e të mësuarit është shumë më e ulët? Rikualifikimi i punëtorëve të magazinës për të qenë, të themi, inxhinierë është krejtësisht jorealiste. Kjo nuk do të thotë se nuk ka vlerë në arsimin shtesë”.

“Unë mendoj se ne duhet të përpiqemi t’i bëjmë njerëzit të kuptojnë pak për shumë gjëra në mënyrë që kërcimi të mos jetë shumë i madh dhe të vijnë mundësitë”, - tha Platt, - ju nuk do t’i stërvitni të gjithë për të shkruar në Python, por nëse keni njerëz që janë të trajnuar për të kuptuar bazat e inxhinierisë, ose se si funksionojnë gjërat, shanset e tyre (për të mos u zhvendosur) janë shumë më të larta.”

Për Nicholson, të mbijetosh dhe të lulëzosh në një botë gjithnjë e më të fuqizuar nga AI-ja kërkon një qasje të shumanshme. Para së gjithash, ai këshillon: “Shmangni punët e kota. Nëse jeni të mërzitur në punën tuaj, ndoshta është një punë e kotë dhe makinat ndoshta do ta hanë atë.”

Përtej kësaj, rekomandimet e tij praktike janë çuditërisht pa teknologji. Dhe ato mund të përmbldhen në dy fjalë: aftësi themelore. Për shembull, të kesh komunikim të fortë verbal dhe të shkruar si dëgjimi, leximi i emocioneve, bërja e pyetjeve, shkrimi i qartë dhe strukturimi i argumenteve bindëse pa paqartësi.

“Kjo është e gjitha shumë e rëndësishme, - tha ai, - dhe është gjithashtu shumë e vështirë për makineritë të bëjnë.

Me përjashtim të një holokausti bërthamor, nuk do të mungojnë njerëzit me të cilët duhet të komunikohet.”

Disa aftësi matematikore janë gjithashtu vendimtare.

Është një ide e mirë, thotë Nicholson, që të kultivohet një kuptim i mirë i koncepteve statistikore, llogaritjeve dhe regresionit linear algjebrik në mënyrë që të kuptojmë “prodhimin e algoritmeve të AI-së”. Armatosja me atë lloj njohurie themelore është çelësi për “të qenë në gjendje të përshtatesh”. Dhe në këto kohë të drejtuara nga teknologjia, përshtatja nuk ka durim për goditje të ngadalta.

“Njerëzve u pëlqen të krahasojnë AI-në me energjinë elektrike, - tha Chou, - dhe unë në fakt pajtohem me këtë analogji. Por energjia elektrike mori një ose dy gjenerata për të kaluar nga ideja në adoptim të gjerë, ndërsa sot po shohim që ndikimi i teknologjisë të ndodhë shumë më shpejt. Dhe kështu shkalla e ndryshimit themelor shoqëror po rritet dhe po merr një taksë më shpejt sesa njerëzit janë gati dhe në gjendje të përshtaten, por në mënyrë që të mbijetojnë dhe të lulëzojnë, ata duhet. Dhe kështu, ndërsa ndryshimi i madh po vjen, një planifikim i vogël paraprak nga punëtorët që do të zëvendësohen dhe kompanitë që i punësojnë ata nevojitet shumë.

Me pak fjalë, mos u mërzitni dhe filloni të veproni

“Nuk ka dyshim se revolucioni i AI-së do të kërkojë ripërshtatje dhe shumë sakrifica, - tha Lee. - Por, të dëshpërohesh në vend që të përgatitesh për atë që do të vijë është joproduktive dhe, ndoshta, edhe e pamatur. Ne duhet të kujtojmë se aftësia jonë njerëzore për dhembshuri dhe ndjeshmëri do të jetë një pasuri e vlefshme në fuqinë punëtore të ardhshme dhe se punët e varura nga kujdesi, kreativiteti dhe edukimi do të mbeten jetike për shoqërinë tonë.”

Ndotja e ajrit: Deputetët e Komitetit të Mjedisit kërkojnë rregulla më të ashpra

- Kufijtë më të rreptë të 2030 për disa ndotës krahasuar me propozimin e Komisionit
- Të harmonizohen indekset e cilësisë së ajrit në të gjithë Evropën
- Vendet e BE-së duhet të përgatisin udhërrëfyes për cilësinë e ajrit
- Rreth 300.000 vdekje të parakohshme në vit në BE për shkak të ndotjes së ajrit

Komisioni i Mjedisit i Parlamentit miratoi sot qëndrimin e tij për të përmirësuar cilësinë e ajrit në BE për të krijuar një mjedis më të pastër dhe më të shëndetshëm.

Raporti, i miratuar me 46 vota pro, 41 kundër dhe 1 abstenim, përcakton vlerat kufitare dhe objektive më të rrepta për vitin 2030 për disa ndotës duke përfshirë grimcat (PM2.5, PM10), NO2 (dioksid azoti), SO2 (dioksid squfuri) dhe O3. (ozoni) për të siguruar që cilësia e ajrit në BE nuk është e dëmshme për shëndetin e njeriut, ekosistemet natyrore dhe biodiversitetin (CA 1, 1). Eurodeputetët thonë gjithashtu se rishikimet e ardhshme të kësaj direktive do të sigurojnë përafrim të plotë dhe të vazhdueshëm me udhëzimet më të fundit të Organizatës Botërore të Shëndetësisë (OBSH) për cilësinë e ajrit.

Më shumë pika kampionimi të cilësisë së ajrit Komiteti i Mjedisit nënvizon nevojën për të rritur numrin e pikave të kampionimit të cilësisë së ajrit. Në vendet ku ka të ngjarë të ndodhin përqendrimet të grimcave të larta ultrafine (UFP), karbonit të zi, merkurit dhe amoniakut (NH3), duhet të ketë një pikë kampionimi për një milion banorë, më e lartë se ajo e propozuar fillimisht nga Komisioni, një për pesë milionë dhe më pas vetëm për UFP. (CA6) Në zonat urbane, duhet të ketë të paktën një përfaqësues monitorues mbi ekspozimin e popullsisë së përgjithshme urbane për dy milionë banorë krahasuar me atë për 10 milionë të propozuar nga Komisioni. (CA9)

Informim më i mirë për qytetarët

Eurodeputetët duan të harmonizojnë indekset aktualisht të fragmentuara dhe jointuitive të cilësisë së ajrit që mbulojnë dioksidin e squfurit, dioksidin e azotit, grimcat (PM10 dhe PM2.5) dhe ozonin në të gjithë BE-në.

Indekset duhet të jenë të qarta, të disponueshme për publikun dhe me përditësime çdo orë, në mënyrë që qytetarët të mund të mbrohen gjatë niveleve të larta të ndotjes së ajrit (dhe përpara se të arrihen pragjet e alarmit). (CA13) Ato do të shoqërohen me informacion në lidhje me simptomat që lidhen me majat e ndotjes së ajrit (faqe 99) dhe rreziqet shëndetësore të lidhura për çdo ndotës, duke përfshirë informacionin e përshtatur për grupet e cënueshme.

Planet dhe udhërrëfyesit për cilësinë e ajrit

Eurodeputetët propozojnë që përveç planeve të cilësisë së ajrit, të cilat kërkohen kur vendet e BE-së tejkalojnë kufijtë, të gjitha shtetet anëtare do të duhet të krijojnë udhërrëfyes për cilësinë e ajrit që përcaktojnë masa afatshkurtra dhe afatgjata në mënyrë që të përputhen me vlerat e reja kufitare.

Pas votimit, raportuesi Javi López (S&D, ES) tha: “Trajtimi i ndotjes së ajrit në Evropë kërkon veprim të menjëhershëm. Kjo pandemi me lëvizje të ngadalta merr një numër shkatërrues në shoqërinë tonë, duke çuar në vdekje të parakohshme dhe një mori sëmundjesh kardiovaskulare dhe pulmonare. Ne duhet të ndjekim shkencën dhe të harmonizojmë standardet tona të cilësisë së ajrit me udhëzimet e OBSH-së dhe të rforcojmë disa nga dispozitat në këtë direktivë. Ne duhet të jemi ambiciozë për

të mbrojtur mirëqenien e qytetarëve tanë dhe për të krijuar një mjedis më të pastër dhe më të shëndetshëm.”

Parlamenti është planifikuar të miratojë mandatin e tij gjatë seancës plenare 10-13 korrik 2023. Pasi Këshilli të ketë miratuar qëndrimin e tij, negociatat për formën përfundimtare të ligjit mund të fillojnë.

Ndotja e ajrit vazhdon të jetë shkak numër një mjedisor i vdekjeve të hershme në BE me rreth 300.000 vdekje të parakohshme në vit me më të dëmshmet që janë grimcat, NO2 dhe ozoni (O3), sipas EEA. Në tetor 2022, Komisioni propozoi një rishikim të rregullave të BE-së për cilësinë e ajrit me objektiva më ambicioze për vitin 2030 për të arritur objektivin e ndotjes zero deri në vitin 2050 në përputhje me Planin e Veprimit për Ndotje Zero.

Reduktimi i ndotjes në ujërat nëntokësore dhe sipërfaqësore të BE-së

- Një listë vëzhgimi që përmban substanca me shqetësim në rritje për të monitoruar më mirë ndotjen
- Vlerat e pragut duhet të jenë dhjetë herë më të ulëta për ujërat nëntokësore sesa për ujërat sipërfaqësore
- Prodhuesit që shesin produkte që përmbajnë substanca kimike ndotëse duhet të ndihmojnë monitorimin financiar

Deputetët e Komitetit të Mjedisit miratuan qëndrimin e tyre për mbrojtjen e ujërave nëntokësore dhe sipërfaqësore nga ndotja dhe përmirësimin e standardeve të cilësisë së ujit.

Ligji i ri, për të cilin eurodeputetët miratuan qëndrimin e tyre me 69 vota pro, katër kundër dhe 15 abstenime, rishikon Direktivën Kuadër për Ujërat, Direktivën e Ujërave nëntokësore dhe Direktivën e Standardeve të Cilësisë Mjedisore (Direktiva për Ujërat Sipërfaqësore). Qëllimi i rishikimeve është mbrojtja më e mirë e shëndetit të njeriut dhe ekosistemeve natyrore nga ndotësit.

Monitorim më i rreptë i substancave

Deputetët propozojnë që “lista e vëzhgimit”, e cila përmban substanca ose grupe substancash ku ka një tregues se ato përbëjnë një rrezik të konsiderueshëm për shëndetin e njeriut dhe mjedisin - nuk duhet të kufizohet në një maksimum substancash siç propozohet nga Komisioni. Kjo listë duhet të përditësohet rregullisht për të vazhduar me provat e reja shkencore dhe ritmin e zhvillimit të shpejtë të kimikateve të reja në zhvillim.

Komiteti i Mjedisit dëshiron që një numër substancash të shtohen në listën e vëzhgimit sapo të identifikohen metodat e duhura të monitorimit, duke përfshirë mikroplastikën, mikroorganizmat rezistentë ndaj mikrobeve dhe gjenet e përzgjedhura të rezistencës antimikrobike, si dhe ndoshta sulfate, ksantate dhe metabolitët e pesticideve jo relevante.

Parandalimi i ndotjes së ujërave nëntokësore

Për të mbrojtur më mirë ujërat nëntokësore të BE-së, eurodeputetët kërkojnë që vlerat e pragut të zbatueshëm për ujërat nëntokësore të jenë dhjetë herë më të ulëta se ato për ujërat sipërfaqësore.

Ata gjithashtu duan të shtohen në listën e ndotësve të ujërave nëntokësore një nëngrup i PFAS specifikë (për- dhe substanca polifluoroalkil), si dhe totali i PFAS (parametër që përfshin tërësinë e PFAS me një përqendrim maksimal) të shtohet në listën e ndotësve të ujërave nëntokësore, pasi këto substanca janë zbuluar në më shumë se 70% të pikave matëse të ujërave nëntokësore në BE. Në mënyrë të ngjashme, eurodeputetët duan standarde më të rrepta për glyphosate, bisphenol (bisphenol total), atrazin, farmaceutikë dhe metabolitët jo relevant të pesticideve.

Ndotësit duhet të paguajnë

Kostoja e substancave të monitorimit tani financohet vetëm nga shtetet anëtare dhe, me numrin gjithnjë në ndryshim të kimikateve që zbulohen, kostot e monitorimit ka të ngjarë të rriten. Prandaj, eurodeputetët duan që prodhuesit e produkteve që përmbajnë substanca ndotëse të kontribuojnë në këtë, dhe i kanë kërkuar Komisionit të vlerësojë krijimin e një mekanizmi të zgjeruar të përgjegjësisë së prodhuesit.

Pas votimit, raportuesi Milan Brglez (S&D, SI) tha: “Rishikimi i legjislacionit të BE-së për ujërat, duke përfshirë Direktivën Kuadër të Ujit dhe dy direktivat e saj bija, është një nga mjetet kryesore të politikave për të zbatuar angazhimet tona në kuadër të Veprimit për ndotjen zero. Planifikoni. Mbrojtja e shtuar e ujërave të BE-së është jashtëzakonisht e rëndësishme, veçanërisht në kontekstin e ndikimeve gjithnjë e më të ngutshme të ndryshimeve klimatike - të kombinuara me ndotjen industriale dhe bujqësore - në burimet tona të ujit të ëmbël.

Parlamenti është planifikuar të miratojë mandatin e tij negociues gjatë seancës plenare të shtatorit 2023, pas së cilës mund të fillojnë bisedimet me qeveritë kombëtare për formën përfundimtare të ligjit, pasi Këshilli të ketë miratuar qëndrimin e tij.

Në përputhje me ambicien e ndotjes zero të Marrëveshjes së Gjellbër Evropiane, Komisioni paraqiti në tetor 2022 një propozim për të rishikuar listat e ndotësve të ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore që duhet të monitorohen dhe kontrollohen për të mbrojtur trupat e ujërave të ëmbla të BE-së.

Lufta e Parë Botërore, masakra më e përgjakshme në histori

Para mesditës së 28 qershorit të vitit 1914, princi i kurorës së Habsburgëve, Franz Ferdinandi dhe gruaja e tij Sofija, dukeshë e Hohenbergut, u ekzekutuan në Sarajevë, Bosnje - Hercegovinë.

Ata kishin ardhur për vizitë në Sarajevë për të ndjekur nga afër stërvitjet ushtarake të organizuara nga Austro-Hungaria.

Nacionalistët serbë, të "trimëruar" nga luftërat ballkanike të viteve 1912/13, të cilët e shihnin veten si fuqi rajonale e kthyen vëmendjen te ideja e "çlirimit" të sllavëve të jugut nga Perandoria Austro-Hungareze.

Duke besuar se kauzës së serbëve do t'i shërbente vrasja e Franz Ferdinandit, trashëgimtarit të perandorit austriak Franz Joseph, dhe duke ditur se ai do të vizitonte Sarajevën, kreu i ushtrisë së Serbisë Dragutin Dimitrijeviç, komplotoi vrasjen e tij.

Sulmi i studentit boshnjako-serb, Gavrilo Principit, shkaktoi një krizë midis fuqive të mëdha evropiane që edhe ashtu vetëm një shkëndijë u nevojitej për të ndezur luftën. Ajo shkëndijë u ndez në Ballkan, që njihet edhe sot si "fuçi baruti" në Evropë.

Pas rreth një muaji, pas një sërë ultimatumesh, më 28 korrik 1914, Austro-Hungaria i shpalli luftë Serbisë dhe në ditët në vijim, bombardoi Beogradin. Një nga një vendet iu bashkuan luftës. Në vetëm pak ditë, gjysma e Evropës ishte në luftë që do të ndryshonte përgjithmonë historinë botërore.

Gjatë konfliktit, Britania e Madhe, Franca, Rusia, Italia, Rumania, Kanadaja, Japonia dhe Shtetet e Bashkuara të Amerikës, që u njohën si "Fuqitë Aleate", luftuan kundër Gjermanisë, Austro-Hungarisë, Bullgarisë dhe Perandorisë Osmane "Fuqitë e Boshut".

Lufta e Madhe përfundoi me fitoren e "Fuqive Aleate". Austro-Hungaria u shpërbë në vorbullën e luftës, e po ashtu edhe Perandoria Ruse. Në Rusi më pas do të vijnë në pushtet komunistët.

Gjermania, si palë që pësoi humbje në luftë, duhej të paguante dëmshpërblime të larta, të cilat shkaktuan varfëri dhe krizë.

Si pasojë e kësaj pakënaqësie do të ngrihet së shpejti Adolf Hitleri, i cili pas vetëm njëzet vjetësh nga përfundimi i Luftës së Parë Botërore, do ta çojë botën në një Luftë të Dytë Botërore edhe më të përgjakshme.

Pra, kjo ishte shkëndija që shkaktoi Luftën e Parë Botërore, e cila zgjati nga viti 1914 deri në vitin 1918. Me mbi 37 milionë të vdekur ishte një nga luftërat më të përgjakshme të të gjitha kohërave.

Pesë vjet më vonë po në këtë ditë, 28 qershor 1919, Traktati i Versajës i dha fund zyrtarisht luftës.

Sfondi

Shkas për shpërthimin e Luftës së Parë Botërore ishte vrasja e trashëgimtarit të fronit të Perandorisë Austro-Hungareze. Sidoqoftë, kjo ishte vetëm ngjarja e fundit që çoi në konflikt.

Paraardhësit duhet të vendosen në një kontekst të fërkimit të përhershëm midis fuqive të mëdha të kohës, të shkaktuara nga imperializmi i tyre dhe dëshirës së tyre për të marrë fuqinë më të madhe të mundshme.

Lufta Franko-Prusiane

Lufta Franko-Prusiane përfundoi me humbjen franceze në 1870. Kjo shkaktoi një zhvendosje në ekuilibrat evropianë të fuqisë. Gjermania përfundoi unitetin e saj dhe Uilliam u njoh si Perandor.

Nga ana tjetër, Franca humbi disa territore nga armiku i saj. Poshtërimi i pësuar, dëshira për të rikuperuar Alsasin dhe Lorenën dhe synimi i saj për të qenë edhe një herë një fuqi e madhe bëri që marrëdhëniet e saj me Gjermaninë të ishin shumë të tensionuara dhe ishin gjithmonë në prag të konfliktit.

Sistemi i Aleancës

Pasi Napoleoni u mund, fuqitë evropiane

filluan një lojë aleancash dhe strategjish që zgjatën gjatë gjithë shekullit të 19-të dhe viteve të para të 20-të. Fillimi i tij mund të shënohet në formimin e Aleancës së Shenjtë midis Prusisë, Austrisë dhe Rusisë në 1815, por ishte më vonë kur arriti kulmin.

Figura themelore për të kuptuar atë kohë ishte kancelari gjerman Otto von Bismarck. Në 1873 ai promovoi një aleancë midis Austro-Hungarisë, Rusisë dhe Gjermanisë, tre monarkitë më të rëndësishme të momentit. Rusia shpejt u tërhoq nga marrëveshja për shkak të dallimeve të saj me Austro-Hungarinë për Ballkanin, disa konstante deri në Luftën e Madhe.

Gjermania dhe Perandoria Austro-Hungareze vazhduan në aleancë, e cila u bashkua me Italinë në 1882 (Aleanca Triple). Me tërheqjen e Bismarck dhe mbërritjen në fronin e Guillermo II, sistemi i tij i marrëveshjeve filloi të dobësohej, megjithëse u mbajtën marrëveshje të caktuara.

Fuqitë e tjera gjithashtu bënë lëvizje strategjike. Franca, ende duke vuajtur pasojat e luftës së saj të humbur me Prusinë, nënshkroi një marrëveshje me Rusinë për t'iu kundërvënë Aleancës së Treshe.

Nga ana e saj, Mbretëria e Bashkuar gjithashtu nënshkroi traktate me Francën, duke formuar të ashtuquajturën Kardiale të Antantës. Më vonë, ajo

bëri të njëjtën gjë me Rusinë.

"La Paz e armatosur"

Politika e lartpërmendur e aleancave rezultoi në kohën e njohur si "La Paz Armada". Të gjitha fuqitë filluan një garë armatimesh në mënyrë që të forconin ushtritë e tyre. Ishte një pyetje, së pari, për të dekurajuar rivalët e tij nga fillimi i armiqësisë dhe, së dyti, për t'u përgatitur në rast të shpërthimit të luftës.

Gjermania ndërtoi një Marinë të fuqishme Perandorake, me synimin për t'i dalë ballë fuqisë detare angleze. Këto përsërisnin modernizimin e anijeve të tyre. Dëkja e ngjashme do të ndodhte me kombet e tjera dhe me të gjitha llojet e pajisjeve ushtarake. Askush nuk donte të lihej pas.

Sipas historianëve, midis 1870 dhe 1913, Gjermania dhe Anglia dyfishuan buxhetin e tyre ushtarak, Franca e dyfishoi atë, dhe Rusia dhe Italia e zgjeruan atë në mënyrë të konsiderueshme.

Imperializmi kolonial

Dekadat e fundit të shekullit të 19-të dhe dekadat e para të shekullit të 20-të ishin koha kur kolonializmi u bë imperializëm. Të gjitha fuqitë, përfshirë Japoninë dhe Shtetet e Bashkuara, kishin koloni në Afrikë dhe Azi. Tregtia, fuqia punëtore e lirë dhe lëndët e para ishin argumentet kryesore për t'i mbajtur ato.

Kriza e korrikut

Muaji pas atentatit ishte kritik për të filluar luftën. Të gjitha fuqitë filluan të manovronin në mënyrë diplomatike, së pari dhe ushtarakisht më vonë.

Përgjigja austriake ishte e menjëhershme: ajo prishi marrëdhëniet diplomatike me Serbinë dhe urdhëroi që të mobilizohej ushtria. Më në fund, më 28 Perandoria Austro-Hungareze u shpall luftë serbëve.

Mobilizimi i Rusisë

Si aleate e Serbisë, Rusia mobilizoi ushtrinë e saj kundër Austro-Hungarisë, e cila provokoi një reagim nga Gjermania, aleati i tyre. Kaiseri gjerman, Wilhelm II, u përpoq të ndërmjetësonte me Carin, atëherë kushëririn e tij. Sidoqoftë, ai refuzoi dhe Gjermania lëshoi një ultimatum duke kërkuar çmobilizimin e trupave ruse dhe jo mbështetjen e Serbisë.

Në të njëjtën kohë, gjermanët u dërguan një ultimatum tjetër francezëve për të mos ndihmuar aleatin e tyre Rusinë në rast lufte.

Më 1 gusht, Rusia u përgjig duke refuzuar kërkesat gjermane, të cilat reagan duke i shpallur luftë. Më 4 korrik, Austro - Hungaria mobilizoi të gjitha trupat e saj.

Austro-Hungaria akuzoi Serbinë se ishte prapa kimit dhe njoftoi një ultimatum, më 23 korrik me dhjetë kërkesa që nuk mund të përmbusheshin nga vendi i Ballkanit. Ditën tjetër, Rusia vazhdoi të mobilizojë të gjitha trupat e saj.

Më 25 korrik, Serbia bëri të njëjtën gjë me të tyret dhe iu përgjigj ultimatumit austro-hungarez: ajo pranoi të gjitha kërkesat e tyre përveç asaj që kërkonte që austriakët të merrnin pjesë në hetimin e vrasjes.

Përgjigja austriake ishte e menjëhershme: ajo prishi marrëdhëniet diplomatike me Serbinë dhe urdhëroi që të mobilizohej ushtria. Më në fund, më 28 Perandoria Austro-Hungareze u shpall luftë serbëve.

Masakra që u la pas në fund të Luftës së Parë Botërore ishte tronditëse. Deri në fund të luftës, rreth 10 milionë ushtarë u vranë. Mesatarisht rreth 6 500 vdekje çdo ditë. Miliona civilë u vranë gjithashtu. Lufta e Parë Botërore është përmendur veçanërisht për masakrën e saj, sepse ishte një nga luftërat më të përgjakshme në histori.

QPR

Qendra e Personel Rekrutimit, do të rekrutojë kandidatë për studime në Shkollat e Larta Ushtarake të Greqisë, 3 (tre) të drejta studimi.

Afati kohor për dorëzimin e dokumentacionit është deri, më 12 korrik 2023.

Për më shumë informacion klikoni më poshtë:

<https://www.mod.gov.al/images/njoftime2023/qpr/qershor/studime-greqi/NJOFTIM-per-Studime-ne-Greqi.pdf>

QPR

Qendra e Personel Rekrutimit, do të rekrutojë kandidatë për studime në Shkollat e Larta Ushtarake të Turqisë, 8 (tetë) të drejta studimi.

Afati kohor për dorëzimin e dokumentacionit pranë Qendrës së Personel Rekrutimit është deri, më 6 Korrik 2023.

Për më shumë informacion klikoni më poshtë:

<https://www.mod.gov.al/images/njoftime2023/qpr/rekrutim-maj/NJOFTIM-per-Studime-Turqi.pdf>

